

Univerzita Karlova v Praze
Pedagogická fakulta

**Doplňková činnost - možný zdroj příjmů zařízení
školního stravování**

Marta Mandincová

Centrum školského managementu

Vedoucí práce: RNDr. Jana Marková

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Školský management

2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Doplňková činnost – možný zdroj příjmů zařízení školního stravování* vypracovala pod vedením vedoucí práce paní RNDr. Jany Markové samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 31. 3. 2012

.....

Marta Mandincová

Poděkování

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování paní RNDr. Janě Markové za trpělivost a cenné rady při vedení mé práce.

Název: Doplnková činnost – možný zdroj příjmů zařízení školního stravování

Autor: Marta Mandincová

Katedra: Centrum školského managementu

Vedoucí práce: RNDr. Jana Marková

Abstrakt

Závěrečná bakalářská práce „Doplnková činnost – možný zdroj příjmů zařízení školního stravování“ se zabývá možnostmi rozšíření poskytovaných služeb školního stravování. Provozování doplnkové činnosti přinese těmto zařízením využití kapacity, přísun finančních prostředků a možnost nabídnout zaměstnání.

Přínosem bude zvýšení hospodaření školního zařízení a využití výrobních prostorů a vybavení, rozšíření nabídky práce a služeb obyvatelstvu. Při současném klesajícím počtu dětských strážníků je to jedna z možností, jak využít kapacitu těchto zařízení školního stravování, které prošly rekonstrukcí, nebo dovybavením svých zařízení a splňují přísná hygienická kritéria.

Předpokladem je, že tato práce bude sloužit jako pomocný materiál pro zařízení školního stravování rozšiřující svou činnost. Zpracovaný námět pomůže hlavně vedení škol a školských zařízení a vedoucím těchto zařízení. Vzhledem k tomu, že v současné legislativě není možné žádný metodický ani poradní materiál získat. Námět na zpracování této práce byl podložen skutečností, že podobný návod nebo pomoc pro zřízení doplnkové činnosti v současné době není.

Klíčová slova: zařízení školního stravování, doplnková činnost, příspěvková organizace, zřizovatel, kalkulace

Title: Supplementary activity – possible source of income of school eating device

Author: Marta Mandincová

Department: Education Management Center

Supervisor: RNDr. Jana Marková

Abstract

Bachelor dissertation „Supplementary activity – possible source of income of school eating device“ deal with possibilities of expansion of provided services of school eating. Conduct of supplementary activity is going to bring these device uses the capacity, make profit and possibility to offer employment.

Benefit is going to be increase economy of school device and use the production places and equipment, expansion of offer of job and services. In this time of decreasing number of children boarders and it is one of the possibilities, how use the capacity these devices of school eating, which were reconstructed or retrofitted of services and accomplished strict hygienic criterions.

Expectation is, that this dissertation is going to serve as helping material for devices of school eating expanding themselves. Processed subject is going to help mostly to managing of school and school devices and directors of these devices. In view of the fact that in legislation is not possible to obtain methodical neither advisory material. Subject to processing this dissertation was based on fact that there are no tutorials for supplementary activity nowadays.

Key words: supplementary activity, device of school eating, state-funded institution, founder, calculation

Obsah

1	Úvod	7
2	Historie školního stravování	9
2.1	Historie školního stravování před rokem 1989	9
2.1	Rok 1989 až 1992 – významné změny	11
2.2	Rok 1993 až po současnost	15
3	Legislativa, kterou se řídí zařízení školního stravování	17
3.1	Základní legislativní rámec	17
3.2	Provozování doplňkové činnosti	18
3.3	Účtová osnova – účtování doplňkové činnosti	21
4	Shrnutí teoretické části	24
5	Výzkumné šetření	26
5.1	Statistická šetření	26
5.2	Dotazníkové šetření	33
5.2.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření pro zařízení školního stravování bez doplňkové činnosti	34
5.2.2	Vyhodnocení dotazníkového šetření pro zařízení školního stravování s doplňkovou činností	44
5.2.3	Shrnutí dotazníkového šetření	55
6	Metodika doplňkové činnosti aneb jak začít s doplňkovou činností	57
7	Závěr	59
8	Seznam tabulek a grafů, zkratky	62
9	Seznam použité literatury	63
10	Přílohy	65

1 Úvod

Téma práce bylo vybráno úmyslně, neboť zařízení školního stravování se potýká s ubývajícím počtem dětských strážníků a provozováním doplňkové činnosti lze využít zbývající kapacitu tohoto zařízení a možnost dofinancování platů příspěvkových organizací, které mohou na základě souhlasu zřizovatele provozovat doplňkovou činnost.

Školní stravování je založeno na zásadách vyvážené a zdravé stravy pro děti, žáky a studenty škol a školských zařízení. Tato zařízení se však v současné době potýkají s nedostatkem finančních prostředků na platy svých zaměstnanců. Doplňková činnost by mohla přispět k doplnění jak mzdových prostředků, tak ke zvýšení zaměstnanosti a možnosti doplnit inventář tohoto zařízení.

Doplňková činnost představuje jednu z možností dofinancování hospodaření zařízení školního stravování. Pokud by měla být zachována funkce výživová, pro dětské strážníky je nejvhodnější poskytovat dopolední a odpolední svačinky i na základní škole. Mnozí rodiče dají dětem peníze a ty si koupí nevhodné potraviny, které nejsou k jejich vývoji potřebné. Dochází ke zvyšování počtu dětí s obezitou a poskytování svačinek v základní škole je možností, jak tomuto faktu zabránit. Cenově dostupná služba rodiče osloví, a pokud se dítě stravovalo v mateřské škole, není problém v této formě stravování pokračovat. Rodiče uhradí plnou cenu svačiny: potravinovou, mzdovou a provozní režii. Pro samotné rodiče by to měla být záruka kvalitní, zdravé a vyvážené stravy pravidelně poskytnuté v rámci vyučování.

Další skupinou strážníků, kterou by zařízení školního stravování mohlo oslovit, jsou cizí strážníci – matky na mateřské dovolené a důchodci. Této skupině strážníků by strava poskytnutá tímto zařízením měla výživově vyhovovat.

Správná propagace a propracování nabídky poskytovaných služeb, které je schopno zařízení školního stravování poskytnout široké veřejnosti, přispěje ke zvýšení zájmu oslovených cizích strávníků.

Vzhledem ke snižujícím se finančním prostředkům, které stát vynakládá na školství, zvláště pro nepedagogický sektor, je nutné, aby zařízení školního stravování začala myslet ekonomicky. S ubývajícím počtem žáků na všech typech škol dochází také ke snižování finančních prostředků pro školní jídelny. Ředitelé škol nemají v dostatečné výši finance na platy zaměstnanců ve školních jídelnách a jsou nuceni snižovat platy nebo počty zaměstnanců. Zavedení doplňkové činnosti se jeví jako jedna z možností ke zvýšení mzdových prostředků v zařízeních školního stravování.

Předkládaná práce si klade za cíl být metodickým materiálem pro ředitele škol či vedoucí školního stravování. V teoretické části je uveden vývoj a význam školního stravování v České republice. Praktická část ve svém úvodu stanovuje výzkumný problém, který řeší s využitím dotazníkového šetření. Výsledky dotazníkového šetření jsou následně rozpracovány do tabulek a grafů s komentářem, doporučením, návrhy možných řešení, zjišťování příčin. V další fázi praktické části jsou příklady a ukázky toho, jak postupovat, pokud se školní jídelna pro doplňkovou činnost rozhodne.

Práce je zpracována tak, aby mohla vedoucí školní jídelny nebo i ředitel školy dle této práce postupovat při zavádění doplňkové činnosti do zařízení školního stravování.

2 Historie školního stravování

2.1 Historie školního stravování před rokem 1989

První zmínky o vzniku zařízení školního stravování se objevují krátce po válce v roce 1946, kdy se Evropa postižená 2. světovou válkou potýkala s nedostatkem potravin. I do naší válkou postižené republiky začala proudit potravinová pomoc z vojenských zásob UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration). Byl to první projekt mezinárodní humanitní a rozvojové pomoci pod záštitou Spojených Národů. Cílem tohoto projektu bylo zabránit hladovění a rozšiřování epidemií nakažlivých chorob. Děti jim dostávaly formou přesnídávek v zájmu zlepšení zdravotního stavu. V 50. letech bylo školní stravování budováno jako uzavřený účelový typ společného stravování pro vymezenou skupinu školních dětí, žáků a zaměstnance škol. Do této uzavřené skupiny nebylo možné, aby vnikla veřejnost nebo i jednotlivec, který by se zde mohl stravovat. ⁽¹⁾

Postupně pod záštitou obcí začaly vznikat tzv. školní jídelny, které se zřizovaly jako součást školy. Ředitelé to ale viděli jako zátěž, povinnost, pro kterou nejsou dostatečně kvalifikovaní a neviděli v tom ani žádný přínos jejich práce. Zatěžovala je odpovědnost za činnost jídelny a hlavně velká finanční hodnota zařízení. V 60. letech se jídelny organizačně a hospodářsky oddělily od škol, kromě jídelen internátního typu, a přešly pod tzv. národní výbory jako zálohové organizace. Vedoucí těchto zařízení získali určitou samostatnost, omezenou sice jen na organizaci přiděleného zařízení, kterou bylo zajištění stravy pro stále uzavřenou skupinu strávnicků z předem určených škol a školských zařízení. ⁽²⁾

V roce 1953 bylo pověřeno péčí o školní stravování Ministerstvo školství a vychází první vyhláška, která určuje orgány odpovědné za zřízení jídelen,

¹ ŠÍLOVÁ, L. *Školní jídelny 21. století přežitek nebo potřebná služba*. Brno 2011. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta, Katedra didaktických technologií, Masarykova univerzita Brno.

² ŠULCOVÁ, E. Jaká hospodářsko-právní forma školní jídelny? Malý výlet do historie, která dosud tak zcela historii není. *Zpravodaj školního stravování*. 1/1993-1994. s. 6.

stanovuje výši nákladů na potraviny a výši úhrady za stravování, rodiče platí pouze finanční náklady na potraviny a výše je odvozována od sociální situace rodiny.

Dalším přelomovým rokem byl rok 1963, kdy byly další vyhláškou specifikovány výživové dávky podle věkových skupin stravovaných dětí v závislosti na délce pobytu ve škole nebo školském zařízení. Poprvé se setkáváme s funkcí krajského inspektora pro školní stravování a postupem času se dostavuje i metodická a odborná pomoc pro zaměstnance školních jídelen. Jsou zřízena střediska pro odbornou pomoc školního stravování v okresech. Tato zařízení pečují o rozvoj školního stravování, snaží se zvyšovat kvalifikaci pracovníků školních jídelen, intenzivně s nimi spolupracují a dohlíží na plnění úkolů v těchto zařízeních školního stravování. Střediska plnila i praktický význam jako příklad školy správné výživy a snažila se dohlížet na to, aby byly děti živeny správně a dobře. ⁽³⁾

Vzhledem k tomu, že nebyla konkurence mezi zařízeními školního stravování, nebyli zaměstnanci vedeni ke zvyšování hospodářských výsledků, ekonomickému chování a podnikavosti. Byli hmotně zainteresováni pouze na kvalitě poskytovaných služeb a výrobků.

Rozvoj školního stravování nabylo budováním sídlištních škol a zvyšování porodnosti rychlého rozmachu. Zvyšující se kvantita připravovaných jídel měla vliv na kvalitu stravy. Další podstatnou příčinou zhoršující se kvality byla nedostatečná strojní a technologická vybavenost kuchyní. I politická nevole zatížit rodiče jakýmkoliv navýšením úhrad za stravování působila negativně na zlepšení kvality stravování. Podíl stravujících se pracovníků školství činil jenom asi 9 % z celkově stravovaných. ⁽⁴⁾

Z dostupných informací je známo, že v roce 1953 navštěvovalo školní jídelny 308 000 strávníků, počet školních jídelen se pohyboval kolem 4 000 a pracovalo

³ ŠÍLOVÁ L. *Školní jídelny 21. století přežití nebo potřebná služba*. Brno 2011. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta, Katedra didaktických technologií, Masarykova univerzita Brno.

⁴ *Zdravý kořínek. Historie a současnost školních jídelen*. [online] [cit. leden 2012] <<http://www.zdravyskorinek.cz>>.

v nich asi 6 200 pracovníků. V porovnání s rokem 1989, kdy školní jídelny zaznamenávaly 1 695 000 strávníků stravujících se v přibližně 1 064 jídelnách a počet pracovníků starajících se o školní stravování bylo přibližně 37 000, což byl oproti roku 1953 nárůst zhruba o šestinásobek. (5)

2.1 Rok 1989 až 1992 – významné změny

V přelomových letech 1989 a 1990 dochází i ve školním stravování ke změnám, provozní náklady jsou hrazeny z obecních rozpočtů a mzdové prostředky pracovníků školních jídelen hradí spádové školské úřady. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dle svého návrhu doporučuje, aby stát přispíval dětem ze sociálně potřebných skupin obyvatelstva částkou 1,50 Kč na oběd ve školní jídelně. Vstupuje v platnost zákon ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, kde se v § 21 odst. 1 povoluje hospodářská činnost škol a školských zařízení, která nesmí být vykonávána na úkor jejich hlavních poslání. Je zde ukotvena i spolupráce s Ministerstvem financí na vytvoření vyhlášky, která stanoví podmínky, za kterých lze tuto činnost vykonávat a použití výnosů z těchto zdrojů. Čímž se otvírají možnosti stravování tzv. „cizích strávníků“ za předpokladu dodržení všech hygienických předpisů a využití volné kapacity školních kuchyní. Podstatné je tuto hospodářskou činnost evidenčně a účetně oddělit od činnosti hlavní, aby se nevykonávala na úkor stravovaných dětí, žáků a studentů. (6)

V tomto období byl zaznamenán i pokles stravujících se žáků zhruba o 10 %. Příčiny jsou v úpravě úhrady za stravování a více maminek využívá delší dobu na prodloužení péče o dítě. Další pokles stravovaných dětí je zaznamenán i v letech 1991, 92 a 93, postupně dochází i ke snižování počtu školních jídelen. Zvyšuje se ale stravování dospělých strávníků. (7) Tento pokles stravovaných dětí zapříčinila jak liberalizace cen, tak i zpomalení přibývání počtu dětí,

⁵ PODROUŽEK, J. Školní stravování v ČR. *Zpravodaj školního stravování*. 1/1989-1990. s. 2, 3.

⁶ VĚŘÍŠOVÁ, L. Školní stravování v současných podmínkách. *Zpravodaj školního stravování*. 1/1991-1992. s. 1, 2.

⁷ MŠMT. *Výroční zpráva MŠMT 1995-96*. [online] [cit. leden 2012] <<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy>>.

tzv. demografický vývoj. Pozitivem je, že se do školních jídelen dostává možnost komerčního poskytování stravovacích služeb. ⁽⁸⁾

Významnou změnou v postavení školních jídelen byl zákon ČNR č. 395/1991 Sb., o předškolních zařízeních a školských zařízeních, kde se v článku II, odst. 1 stanovuje termín do 31. 12. 1994, kdy se předškolní zařízení a školská zařízení stávají součástí školské výchovně vzdělávací soustavy. Zde nastává změna pro zařízení školního stravování přechodem buď do právní subjektivity, nebo se stávají součástí školy, předškolního zařízení nebo školského zařízení, který je právním subjektem. Hospodaření zařízení školního stravování s právní subjektivitou může být rozpočtové nebo spíše příspěvkové. Velkým, a v té době „samostatným“, zařízením školního stravování se doporučovalo využít možnosti a požádat zřizovatele o samostatný právní subjekt s příspěvkovým hospodařením. Školní jídelny měly možnost dostatečně využít svoji kapacitu nejenom na stravování žáků, studentů a zaměstnanců škol, ale i zabezpečovat další služby pro veřejnost, poskytovat závodní stravování firmám nebo důchodcům a občanům obcí a měst. Byla možnost vytvořit spojením několika organizačních celků jeden právní subjekt. Některé školní jídelny se staly součástí škol s právní subjektivitou. Požadovalo se samostatné výkaznictví příjmů a výdajů školní jídelny v rámci členění organizace, což doporučovalo i ministerstvo financí ve svém stanovisku k provádění výše zmíněného zákona. Vedoucím zařízení školního stravování bylo doporučeno písemně ošetřit hospodaření tohoto zařízení dohodou s ředitelem školy, aby se finanční prostředky vytvořené hospodářskou činností použily na financování školní jídelny.

V roce 1993 se vyhláškou číslo 48/1993 Sb., o školním stravování, stanovují pravidla pro školní stravování, které dostává i výchovný vliv na děti a žáky na jejich racionální výživové, hygienické i společenské návyky. Na výchově ke zdravé výživě dětí se podílí jak pedagogové, tak pracovníci školních jídelen, kteří se jak vysvětlováním, tak i sestavováním jídelníčků snaží o ozdravnou

⁸ *Zdravý kořínek. Historie a současnost školních jídelen.* [online] [cit. leden 2012] <<http://www.zdravyskorinek.cz>>.

osvětu. Vyhláška v § 3 stanovuje vypracovat řády dle svých místních podmínek, které zařízení musí projednat se zřizovatelem, zástupci rodičů nebo zletilých žáků či zástupci škol, které stravují. V pravidlech jsou zahrnuty formy úhrad, pravidla pro přihlašování a odhlašování strávníků, používání identifikačních médií určených na evidenci strávníků (čipy, karty apod.), dozory v jídelnách, stanovení finančního normativu na nákup potravin dle jednotlivých skupin strávníků a druhů jídel podle typu zařízení. Setkáváme se tu i z tzv. spotřebním košem, kde jsou stanoveny průměrné spotřeby několika základních druhů potravin na celý měsíc na jednu vydanou porci strávníka dle věkových skupin.⁽⁹⁾ Účtování škol a školských zařízení je vedeno dle opatření ministerstva financí čj. V/20 530/1992 ze dne 30. července 1992, které stanoví účtovou osnovu a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce.⁽¹⁰⁾ Pracovníci školy mají stanoven finanční limit na nákup potravin jako nejvýše stravovaný dětský strávník a zaměstnavatel jim může poskytnout příspěvek z fondu kulturních a sociálních potřeb. Zaniká možnost úlevy pro sociálně slabé rodiny. Pravidla pro provozování doplňkové činnosti jsou ošetřena vyhláškou, která stanovuje v § 8 časové a prostorové oddělení činnosti. Pokud bude jídelna poskytovat stravovací služby nad rámec školního stravování (na základních školách to mohou být svačinky), musí být v souladu se zásadami zdravé výživy dětí a mládeže. Tyto zásady byly stanoveny i na provoz bufetu, pokud jej škola provozovala. Na účtování doplňkové činnosti bylo potřeba nahlásit provozování této činnosti živnostenskému úřadu, musela být povolena jak zřizovatelem, tak hygienickou stanicí. Tudíž příspěvková organizace musela ve své doplňkové činnosti dodržovat pravidla účetnictví jako ostatní podnikatelské subjekty. Nebyly zde stanoveny počty a potřebná kvalifikace pracovníků školních jídelen. Počty pracovníků se odvíjí

⁹ VĚŘÍŠOVÁ, L. Poznámky a vysvětlivky k některým ustanovením vyhlášky o školním stravování MŠMT ČR č. 48/93 Sb. *Zpravodaj školního stravování*. 3/1992-1993 s. 8 až 18.

¹⁰ Poradce s.r.o. *Účtová osnova*. [online] [cit. leden 2012]

<<http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=43679#p1>>.

od místních podmínek a ministerstvo stanovilo orientační tabulku počtu zaměstnanců dle počtu připravovaných jídel. ⁽¹¹⁾

Orientační ukazatele počtu pracovníků školní jídelny

1. Při stanovení počtu pracovníků školní jídelny se vychází z počtu porcí hlavních a doplňkových jídel připravovaných pro žáky, pracovníky a další strávníky.

2. Výše pracovního úvazku vedoucího školní jídelny

2.1 Minimální úvazek – 0,5

2.2 Od 300 připravovaných porcí (hlavních nebo hlavních plus doplňkových jídel) – 1,0

3. Výše pracovních úvazků technicko-hospodářských pracovníků

3.1 Do 500 připravovaných porcí (hlavních nebo hlavních plus doplňkových jídel) – 0

3.2 Od 501 do 750 připravovaných porcí (hlavních nebo hlavních plus doplňkových jídel) – 0,5

3.3 Od 751 do 1000 připravovaných porcí (hlavních nebo hlavních plus doplňkových jídel) – 1,0

3.4 Dále za každých 500 porcí připravovaných porcí (hlavních nebo hlavních plus doplňkových jídel) – 0,5

4. Výše pracovního úvazku provozních pracovníků

4.1 Minimální úvazek – 0,5

4.2 Do 50 porcí hlavních nebo 100 porcí hlavních plus doplňkových jídel – 0,8

4.3 Do 100 porcí hlavních nebo 200 porcí hlavních plus doplňkových jídel – 1,0

4.4 Na každých dalších 100 hlavních jídel – 1,0

4.4 Na každých dalších 100 doplňkových jídel – 0,5

5. Při stanovení počtu pracovníků musí být vzaty v úvahu ztížené provozní a zásobovací podmínky. ⁽¹²⁾

Takto stanovena výše úvazků byla jenom doporučením pro zaměstnavatele.

Požadavky na kvalifikaci pracovníků školní jídelny si stanovil zaměstnavatel v svém vnitřním předpisu dle nařízení vlády ČR č. 251/1992 Sb., o platových

¹¹ VĚŘÍŠOVÁ, L. Poznámky a vysvětlivky k některým ustanovením vyhlášky o školním stravování MŠMT ČR č. 48/93 Sb. *Zpravodaj školního stravování*. 3/1992-1993 s. 8 až 18.

¹² Orientační ukazatele počtu pracovníků školní jídelny. *Zpravodaj školního stravování*. 3/1992-1993. s. 16, 17.

poměrech zaměstnanců. ⁽¹³⁾ Tato vyhláška neřešila kontrolní činnost ve školní jídelně, protože ta je daná zákonem ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. ⁽¹⁴⁾

2.2 Rok 1993 až po současnost

Další novinkou byl normativní systém financování regionálního školství přímo ministerstvem školství. Jednotlivé školské úřady přidělovaly finanční prostředky a ministerstvo požadovalo dodržování pouze tří zásad – jednou z povinností školského úřadu bylo projednat rozpis s řediteli škol a školských zařízení, následně zveřejnit pravidla, které se vztahují k místním podmínkám, konečný rozpis a zaslat tato pravidla ministerstvu. Tím měly školské úřady posílené pravomoci a odpovědnost při přidělování mzdových prostředků. ⁽¹⁵⁾

Školský úřad Brno, Křížová 22, při rozepisování rozpočtu pro školní jídelny v roce 1995 evidoval 201 školních jídelen, z toho 16 jídelen v právní subjektivitě – forma příspěvková, 29 jídelen bylo součástí samostatných mateřských škol, 46 jídelen bylo registrováno jako součást samostatné základní školy, 95 jídelen spadalo ještě pod obce jako zálohové, dvě jídelny byly zálohové pod MŠMT, dvě byly součástí soukromých škol a dvě jídelny byly při církevních školách. Při výpočtu normativů byla zohledňována velikost jídelny, typ zařízení (mateřská, základní nebo střední škola), jestli jídelna vaří a vydává obědy nebo vaří a vyváží, která jídelna je pro vedoucí kmenová. Jídelnám, které byly zálohové, se upravoval vzorec pro výpočet NIV tak, aby na jednotlivé zaměstnance připadlo 800,- Kč na nákup ochranných pracovních prostředků. ⁽¹⁶⁾

Postupem času se právní forma školních jídelen mění, zanikají i střediska pro odbornou pomoc a transformací veřejné správy od 31. 12. 2000 dochází

¹³ MVČR. *Nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových a některých dalších organizací*. [online] [cit. leden 2012]. <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1992/sb053-92.pdf>>.

¹⁴ MVČR. *Zákon ČNR č.564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství*. [online] [cit. leden 2012] <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1990/sb091-90.pdf>>.

¹⁵ MŠMT. *Výroční zpráva MŠMT 1995-96*. [online] [cit. leden 2012] <<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocní-zpravy>>.

¹⁶ SLAVÍKOVÁ, E. *Rozpis finančních prostředků regionálního školství na rok 1995*. Školský úřad Brno, Křížová 22. Brno, květen 1995.

k zániku školských úřadů a pravomoc přechází na krajské úřady. V další etapě reformy územní veřejné správy se zřizují od 1. 1. 2003 obce s rozšířenou působností, tzv. obce III. stupně, ale málokterá je schopna metodicky vést pracovníky školních jídelen.⁽¹⁷⁾ Na krajích působí metodičky školního stravování, ale není to všude pravidlem.

¹⁷ Veřejná správa. *Reforma veřejné správy*. [online] [cit. únor 2012]. <<http://verejna-sprava.blogspot.com/2011/05/21-reforma-verejne-spravy-v-cr.html>>.

3 Legislativa, kterou se řídí zařízení školního stravování

3.1 Základní legislativní rámec

Zřizování škol a školských zařízení jako právnických osob nebo příspěvkových organizací je zakotveno v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání v platném znění (školský zákon) v § 8 odst. 1 dle zvláštního právního předpisu, což je zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění. ⁽¹⁸⁾

Zařízení školního stravování jsou součástí školy, která je příspěvkovou organizací, nebo jsou taky samostatné právní subjekty zřizované jako příspěvkové organizace. Zřizování příspěvkových organizací se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění, kde dle § 27 územní samosprávný celek zřizuje příspěvkovou organizaci s právní subjektivitou. V odst. 2 je stanoven obsah zřizovací listiny:

- celý název zřizovatele,
- název, sídlo a IČO zřizované organizace,
- vymezení hlavní činnosti,
- označení statutárních orgánů,
- vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se organizaci předává do užívání,
- vymezení práv, aby organizace mohla se svěřeným i získaným majetkem plnit hlavní činnost, pro kterou byla zřízena,
- okruhy doplňkové činnosti, které navazují na hlavní činnost, které jí zřizovatel povolí, aby organizace mohla hospodárně využívat všechn svěřený majetek i odbornost svých pracovníků a musí být sledována odděleně dobu, po kterou je organizace zřízena.

¹⁸ Jídelny.cz. *Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. [online] [cit. únor 2012]. <http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=632>.

Zřizovatel může příspěvkovou organizaci zřizovat, slučovat, rozdělovat, organizace může splynout nebo zaniknout. Provádí kontrolu hospodaření zřízené organizace a provádí zápis do obchodního rejstříku.

3.2 Provozování doplňkové činnosti

Problematika zavedení provozování doplňkové činnosti je pro začínající školní jídelny dosti složitá. Postup zavedení doplňkové činnosti je dán zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Mimo jiné se zde uvádí:

K provozování doplňkové činnosti je potřebné provést tyto náležitosti:

- požádat zřizovatele o povolení doplňkové činnosti, povolení doplňkové činnosti musí být zakotveno ve zřizovací listině,
- zapsání podnikatelské aktivity na příslušném živnostenském úřadě,
- zápis do obchodního rejstříku,
- ohlášení provozovny příslušné hygienické stanici,
- označení provozovny na viditelném místě – obchodní jméno, sídlo, odpovědná osoba, provozní doba,
- vytvoření směrnice pro doplňkovou činnost, kde se stanoví:
 - předmět doplňkové činnosti,
 - ekonomické zásady DČ,
 - pracovně právní vztahy,
 - kalkulace ceny,
 - obecné zásady účtování DČ,
 - právní úprava DČ,
- oddělené účtování hlavní a doplňkové činnosti analyticky,
- použití zisku z doplňkové činnosti ve prospěch hlavní činnosti,
- při provozování motorového vozidla registrace na příslušném FÚ.

Pokud zřizovatel ve zřizovací listině povolí okruh pro doplňkovou činnost, může škola nebo školské zařízení provozovat tuto činnost v oblasti hostinské činnosti, lektorské činnosti, realitní činnosti, provozování ubytovacích služeb apod. Na příslušném živnostenském úřadě zažádá ředitel příspěvkové

organizace o živnostenské oprávnění na provádění doplňkové činnosti. Další povinností je zapsání do obchodního rejstříku, které provádí dle § 27 odst. 10 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění.⁽¹⁹⁾ Důležitou povinností je rozdělení účtování hlavní a doplňkové činnosti, kde dle § 3 odst. 3 písmena t) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání v platném znění (živnostenský zákon) není živností výchova a vzdělávání na všech stupních při dodržení podmínky zápisu školy a školského zřízení v rejstříku a vzdělávání terciální (vysokoškolské) na všech stupních – bakalářské, magisterské, doktorské i celoživotní vzdělávání.⁽²⁰⁾

Zařízení školního stravování podle § 119 zákona č. 561/2004 Sb., tzv. školský zákon, zabezpečuje ve své hlavní činnosti školní stravování pro děti, žáky a studenty, v době jejich pobytu ve škole. Zařízení školního stravování mohou dle tohoto paragrafu poskytovat stravování pro zaměstnance škol a školských zařízení a stravování pro veřejnost, a to pouze za úplatu. V § 121 odst. 2 již zmíněného zákona je určeno po dohodě s Ministerstvem zdravotnictví prováděcím právním předpisem stanovit podrobnější podmínky pro organizování školního stravování, jeho provoz a rozsah služeb. Tento právní předpis má také určovat výživové normy stravovaných dle věku strávníků a rozmezí finančního limitu na pořizování potravin.⁽²¹⁾ Toto všechno je obsaženo ve vyhlášce 107/2005 Sb., o školním stravování, kde mimo jiné vyhláška v paragrafu 3 odstavce 7 upřesňuje poskytování jiných stravovacích služeb časově nebo prostorově oddělit od stravování dětí, žáků a studentů.⁽²²⁾ Stravování zaměstnanců škol a školských zařízení je dle této vyhlášky

¹⁹ ÚplnéZnění.cz. *Zákon 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů*. [online] [cit. únor 2012]. <<http://www.uplnezneni.cz/zakon/250-2000-sb-o-rozpocetovych-pravidlech-uzemnich-rozpocetu/>>.

²⁰ ÚplnéZnění.cz. *Zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)*. [online] [cit. únor 2012]. <<http://www.uplnezneni.cz/zakon/455-1991-sb-o-zivnostenskem-podnikani-zivnostensky-zakon/>>.

²¹ Jidelny.cz. *Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)*. [online] [cit. únor 2012]. <http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=632>.

²² Jidelny.cz. *Vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování*. [online] [cit. únor 2012]. <http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=633>.

přípustné v souladu se školním stravováním a upravuje jej vyhláška č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování. ⁽²³⁾

Dalšími důležitými předpisy, kterými se musí zařízení školního stravování řídit, jsou předpisy hygienické. Nadnárodním předpisem je Nařízení evropského společenství číslo 852/2004 o hygieně potravin, který upravuje potravinové právo v celé Evropě. Naším národním předpisem je zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví v platném znění, který upravuje podmínky a stanovuje povinnosti při provozování stravovacích služeb. Povinností provozovatele, dle § 23 odst. 4 příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví, což jsou krajské hygienické stanice, je oznámit zahájení činnosti nejpozději v den zahájení této činnosti. ⁽²⁴⁾ Jeho prováděcí vyhláška číslo 137/2004 Sb. o hygienických požadavcích na stravovací služby v platném znění stanovuje podmínky uvádění pokrmů do oběhu, způsob stanovení kritických bodů a zásady osobní a provozní hygieny při výkonu činností epidemiologicky závažných. ⁽²⁵⁾

Základní předpisy:

- zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon v platném znění,
- vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování v platném znění,
- vyhláška č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování v platném znění,
- vyhláška č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby v platném znění,
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví v platném znění,
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce v platném znění,

²³ Jidelny.cz. Vyhláška č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky. [online] [cit. únor 2012]. <http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=443>.

²⁴ Jidelny.cz. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. [online] [cit. únor 2012]. <http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=626>.

²⁵ Jidelny.cz. Vyhláška č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby. [online] [cit. únor 2012]. <http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=375>.

- zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů v platném znění,
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví v platném znění,
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník v platném znění,
- zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty v platném znění,
- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) v platném znění,
- nařízení ES č. 852/2004, o hygieně potravin v platném znění.

3.3 Účtová osnova – účtování doplňkové činnosti

Zařízení školního stravování musí při provozování doplňkové činnosti dodržovat nejenom hygienické předpisy, ale i správně účtovat tuto činnost. Od 1. 1. 2012 platí novela účtové osnovy, která byla novelizována vyhláškou č. 403/2011 Sb. Největší změnou je účtování případných náhrad za prvních 21 dní pracovní neschopnosti na účet 521. Další změnou je účtování úroků bankovních poplatků na účet 518. Novým účtem je účet 558 – náklady z drobného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (nákup židlí, vybavení do kuchyně apod.). To je jenom několik novinek, které tato novelizace přinesla. Pro správné účtování je nezbytné užít účtovou osnovu.

Příklad účtové osnovy

Analytickou evidencí oddělit hlavní a doplňkovou činnost.

Nákladové účty:

501 – náklady na potraviny, ale i všechen spotřební materiál: čisticí prostředky, kancelářské potřeby, známky, ceniny, ochranné pracovní pomůcky, identifikační média na výdej stravy tzv. čipy, odborná literatura apod.

Náklady na potraviny se čerpají buď přímo z výdejek zařízení školního stravování, nebo jako poměr hlavní a doplňkové činnosti.

502 - náklady na energie: přeúčtování dle platné kalkulace. Buď má zařízení školního stravování samostatné měřiče energie, nebo pracně naměřená spotřeba vody a energie dle průměrné spotřeby jednotlivých zařízení.

504 - prodané zboží (v případě, že škola provozuje bufet).

511 - opravy a udržování: poměr hlavní a doplňkové činnosti.

512 - cestovné: na nákupy zboží, potravin (Makro), na školení na rozšíření doplňkové činnosti (v případě, že se škola stane plátcem daně z přidané hodnoty).

518 - služby: rozúčtování poměrem hlavní a doplňkové činnosti - školení, aktualizace programů, telefonní poplatky, malování, připojení k internetu, revize, přeprava stravy, bankovní poplatky.

521 - mzdy: přeúčtování dle platné kalkulace - hrubé mzdy, ostatní práce konané mimo pracovní poměr, náhrady za prvních 21 dnů pracovní neschopnosti.

524 - odvody sociálního a zdravotního pojištění.

527 - zákonné sociální náklady (tvorba fondu kulturních a sociálních potřeb).

531 - ostatní daně a poplatky: daň silniční.

549 - jiné provozní náklady: pojištění zaměstnanců i pojištění majetku.

551 - odpisy: dle platné kalkulace

558 - náklady z drobného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (nákupy do 2000,- Kč).

Výnosové účty:

601 - tržby za vlastní výkony: výnosy z prodeje vlastních výrobků (obědy, svačinky, bagety, rauty apod.), příspěvek fondu kulturních a sociálních potřeb.

602 – výnosy z prodeje služeb (jen v případě, že se při vydávání obědů cizím strávníkům např. obsluhuje).

603 – výnosy z pronájmu (kuchyně).

604 – výnosy z prodaného zboží: tržby z bufetu.

649 – ostatní výnosy z činností: tržby za čipy, krmný odpad, zbytkové obědy.

662 – úroky bankovní.

Rozdíl mezi náklady a výnosy je výsledek hospodaření, u doplňkové činnosti nesmí být ve ztrátě. Ziskem z doplňkové činnosti lze vykrýt ztrátu činnosti hlavní.

4 Shrnutí teoretické části

Školní stravování od jeho počátku až do dnešní doby prošlo vývojem, kdy byla strava poskytována pouze dětem a zaměstnancům škol a školských zařízení a pro veřejnost bylo stravování uzavřené. Legislativně zařízení školního stravování spadalo pod tzv. národní výbory a metodicky je vedli a podporovali okresní inspektoři.

Přechodem ze socialismu a změnami, které proběhly po roce 1989, byla i tato zařízení poznamenána. Zařízení školního stravování mělo a má možnost poskytovat stravování nejenom dětem, žákům, studentům a zaměstnancům škol a školských zařízení, ale i široké veřejnosti. Další významnou změnou je možnost vstupu zařízení školního stravování do právní subjektivity nebo možnost stát se součástí škol a školských zařízení.

Vedení školy a školského zařízení, ve spolupráci se zřizovatelem, se snaží o poskytování kvalitních služeb a zabezpečení využití kapacity školy. Zařízení školního stravování zavedením doplňkové činnosti tuto kapacitu doplní, navíc plní výživovou a výchovnou úlohu. I do těchto zařízení vstoupil boj o strážníka nejenom o toho dětského, ale i o strážníky z řad veřejnosti. Nabídka těchto zařízení je mnohdy nadstandartní. Strážníci si vybírají z několika druhů jídel a objednávky na stravu mohou provádět i přes internet. Není nic neobvyklého, že zařízení školního stravování nabízí v rámci schválené doplňkové činnosti pořádání různých akcí, rautů, svateb, pečení koláčků, studenou kuchyni.

Zařízení školního stravování, které stravují děti ze základních škol, nabízí pro svoje strážníky přípravu dopoledních a odpoledních svačín. Snaží se pokračovat v režimu, na který byly děti zvyklé z mateřské školy a podporovat zdravý vývoj vhodnou skladbou jídelníčku. Rodiče si tuto službu hradí v plné výši a tím mají jejich děti zabezpečeno vhodné stravování. Zařízení školního stravování má touto službou možnost získat finanční prostředky na platy pro své zaměstnance.

Do budoucna je možnost rozšíření služeb v zařízeních školního stravování skoro nutností. Dle dalších šetření dětí, žáků a studentů ubývá a poskytnutí stravování pro strážníky v doplňkové činnosti je jednou z možností jak finanční prostředky získat.

5 Výzkumné šetření

Výzkumné šetření je rozděleno do dvou částí, z nichž jedna obsahuje statistické šetření dat, které byly získány z výročních zpráv Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ústavu pro informace ve vzdělávání. Poukazuje se zde na fakt, že klesá nejen počet stravovaných dětí, ale i dětí, žáků a studentů celkově. Touto skutečností by se měly školy a školská zařízení zabývat. Jednou z možností je nabídnout stravovací služby pro veřejnost a provozovat doplňkovou činnost ve větším rozsahu než dosud ve svých zařízeních.

Druhou částí výzkumného šetření je dotazníkové šetření mezi zařízeními školního stravování, která doplňkovou činnost neprovozují a která ji provozují. Rozhodnutí vytvořit dva dotazníky, bylo zaměřeno na srovnávání zařízení provozující doplňkovou činnost a zařízení, která tuto činnost neprovozují.

Tvrzení ověřované statistickým a dotazníkovým šetřením:

- a) Snižování počtu dětí přinese snížení příjmů zařízení školního stravování.
- b) Doplňková činnost přinese navýšení mzdových prostředků pro tato zařízení.
- c) Doplňková činnost pomůže zvýšit zaměstnanost.
- d) Doplňková činnost pomůže zařízení k doplnění inventáře.

5.1 Statistická šetření

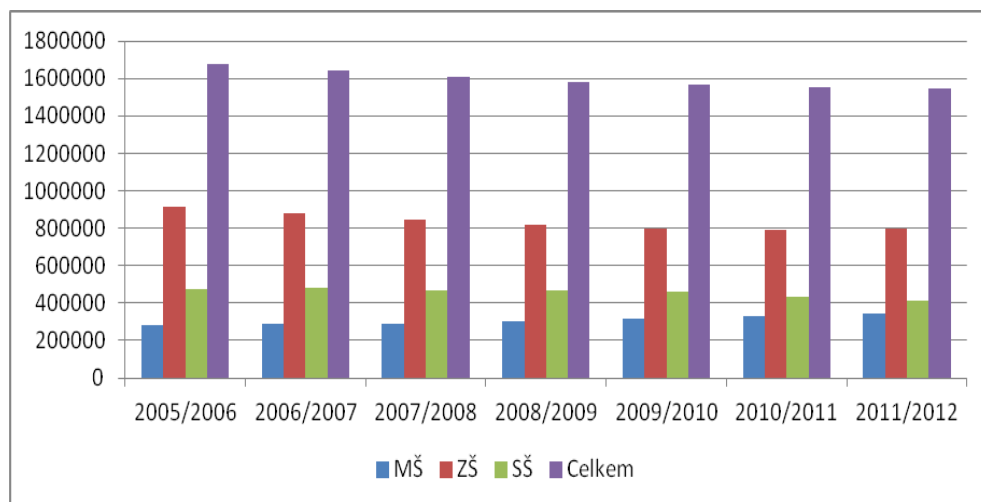
Při sběru statistických dat v období školních roků 2005/2006 až 2010/2011 bylo záměrem poukázat na fakt, že počet dětí, žáků a studentů v celé naší republice na školách klesá. Toto dokazuje i tabulka číslo 1 a graf číslo 1, kde je zřejmé, že počet dětí v mateřských školách stoupl, ale ubylo žáků na základních školách a studentů na středních školách. Tomu nasvědčuje i tabulka číslo 2 a graf číslo 2, kde byl mapován počet stravovaných ve školních jídelnách. I zde je patrné, že dětských strážníků ubývá, ale počet dospělých i ostatních strážníků stoupá. Zařízení školního stravování se snaží využívat povolenou kapacitu svých kuchyní. V tabulce číslo 2 je doložen i počet zařízení školního stravování,

dle výročních zpráv Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Tento počet celorepublikově klesá, ale počet celkově stravovaných ve sledovaném období mírně stoupl. Vzhledem k demografickému vývoji, který je uveden v tabulce číslo 5 a v grafu číslo 5 je vysoký předpoklad, že k tomuto snižování bude i nadále docházet. Toto snižování ovlivní především zařízení školního stravování, která se budou buď rušit, slučovat nebo budou muset najít jiný způsob provozování své činnosti, který nepovede ke snižování zaměstnanosti.

Provozování doplňkové činnosti v těchto zařízeních by bylo nejdůležitějším faktorem na využití kapacity zařízení školního stravování. Školní stravování musí plnit dle vyhlášky číslo 107/2005 Sb., o školním stravování, doporučené dávky, tzv. spotřební koš. Metodika pro sledování spotřeby potravin je rozdělena dle věku dětí, žáků a studentů. Spotřební koš obsahuje vyhláškou určené dávky, sleduje denní spotřebu masa, brambor, mléka, mléčných výrobků, ovoce, zeleniny, ryb, luštěnin, tuku a cukru. Z nutnosti dodržovat vyhláškou stanovené dávky je strava vyvážená, pestrá a rozmanitá. Sice tato vyhláška nehlídá spotřebu soli, ale rozhodně je jídlo méně solené a stanovené limity tuků a cukrů zařízení školního stravování nesmí překročit. Což vyhovuje převážně důchodcům, u kterých se ve vyšším věku vyskytují různé trávicí a zažívací problémy. Tak stejně tento typ stravy vyhovuje i maminkám na mateřské dovolené.

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
MŠ	282183	285419	291194	301620	314008	328612	342521
ZŠ	916575	876513	844863	816015	794459	789486	794642
SŠ	477491	477994	470749	464749	457908	436172	412061
Celkem	1676249	1639926	1606806	1582384	1566375	1554270	1549224

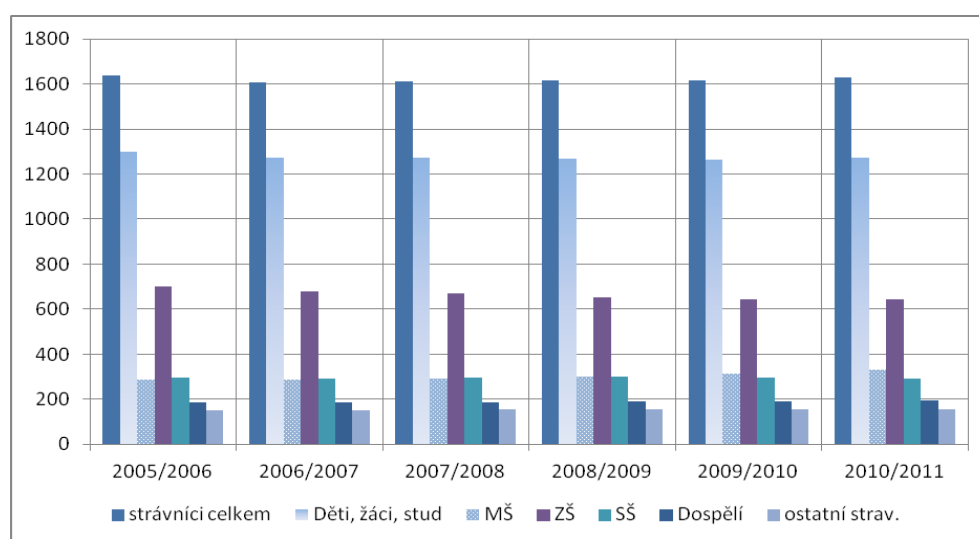
Tabulka č. 1: Počet dětí ve školách dle statistického šetření Ústavu pro informace ve vzdělávání školní rok 2005/2006 až 2011/2012

Graf č. 1: Počet dětí dle statistiky školní rok 2005/2006 až 2011/2012 v tisících

	Strávníci celkem	Děti, žáci, stud	MŠ	ZŠ	SŠ	Dospělí	Ostatní strav.	Počet jídelen
2005/2006	1636	1297	288	701	297	187	152	9
2006/2007	1609	1273	286	679	293	185	151	9,1
2007/2008	1612	1271	293	668	298	185	155	9,1
2008/2009	1614	1269	302	654	300	190	157	9,2
2009/2010	1618	1263	315	643	295	191	157	8
2010/2011	1630	1274	330	644	291	193	157	8,1

Tabulka č. 2: Školní stravování Výroční zprávy Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy

Graf č. 2: Školní stravování – Výroční zprávy MŠMT školní rok 2005/2006 až 2010/2011

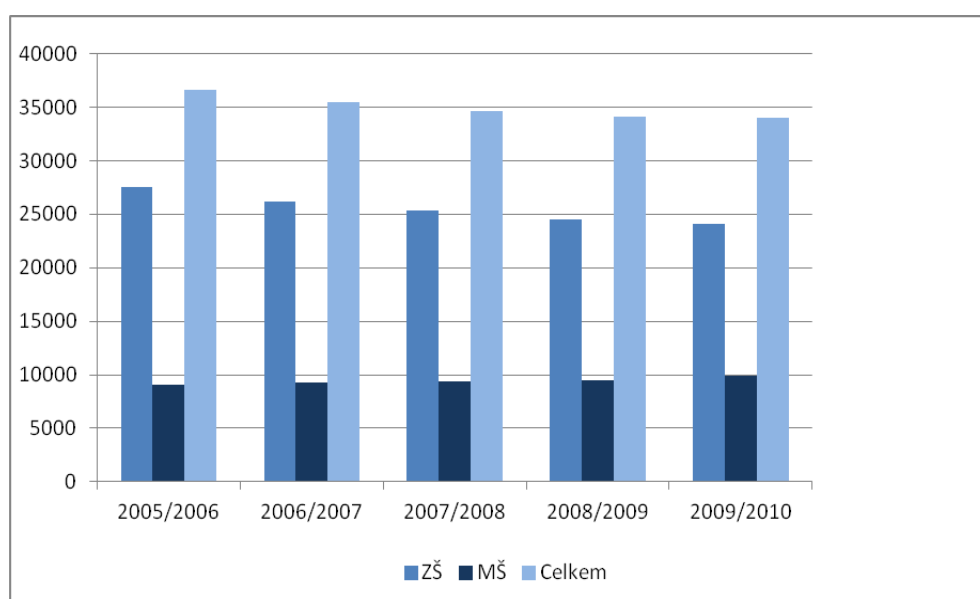
Stejně statistické šetření v období školního roku 2005/2006 až 2009/2010 bylo provedeno ze zpráv Magistrátu města Brna, aby byla porovnána a potvrzena skutečnost, že i zde dochází k úbytku dětí na základních školách. Město Brno a jeho části zřizují pouze základní a mateřské školy, ale zařízení školního stravování poskytují stravování i studentům středních škol. Toto stravování je poskytováno smluvně formou vývozu.

Z tabulky číslo 3 a grafu číslo 3 plyne, že dětí v mateřských školách přibýlo, ale na základních školách dochází k ubývání žáků. Stejná situace vyplývá i z tabulky číslo 4 a grafu číslo 4, že žáků a studentů ubývá i v zařízeních školního stravování. Nárůst byl zaznamenán pouze u dětí v mateřských školách, u zaměstnanců a ostatních stravovaných, což jsou tzv. cizí strávníci.

Zařízení školního stravování oslovuje svou nabídkou nejenom žáky a studenty svých škol a školských zařízení, ale poskytuje stravování pro studenty a zaměstnance některých středních škol, které vývařovnu ve svých objektech nemají.

	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
ZŠ	27542	26213	25305	24544	24111
MŠ	9109	9224	9349	9530	9895
Celkem	36651	35437	34654	34074	34006

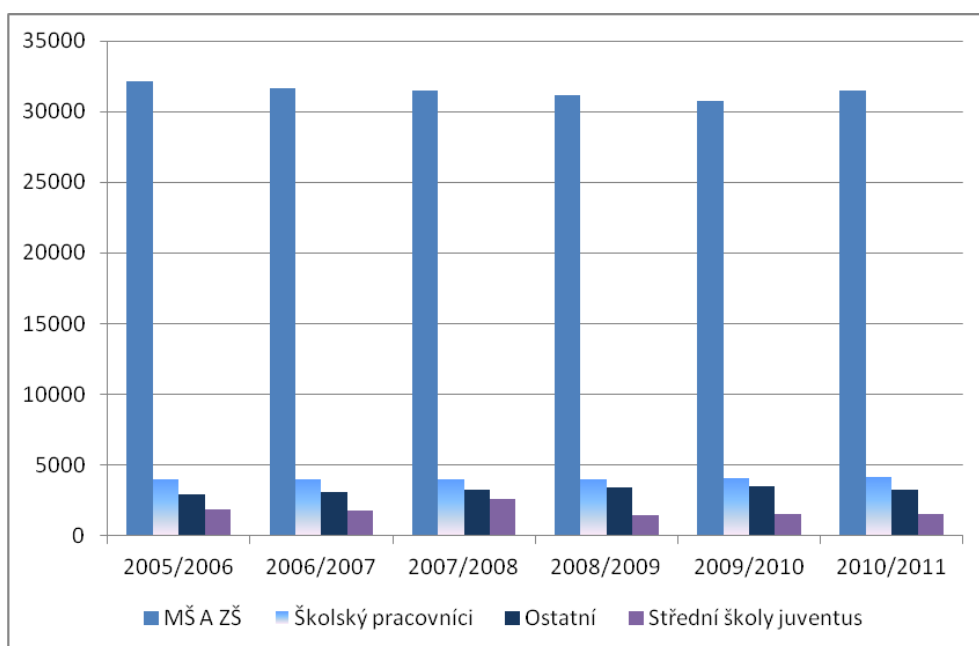
Tabulka č. 3: Počet dětí statistika Brno školní rok 2005/2006 až 2009/2010

Graf č. 3: Statistika počtu dětí Brno školní rok 2005/2006 až 2009/2010

	MŠ A ZŠ	Školský pracovníci	Ostatní	Střední školy juvenus	Celkem
2005/2006	32125	3977	2950	1886	40938
2006/2007	31629	4021	3045	1761	40456
2007/2008	31530	3955	3250	2611	41346
2008/2009	31152	4013	3402	1465	40032
2009/2010	30789	4088	3476	1504	39857
2010/2011	31456	4186	3208	1492	40342

Tabulka č. 4: Statistika počtu stravovaných město Brno školní rok 2005/2006 až 2010/2011

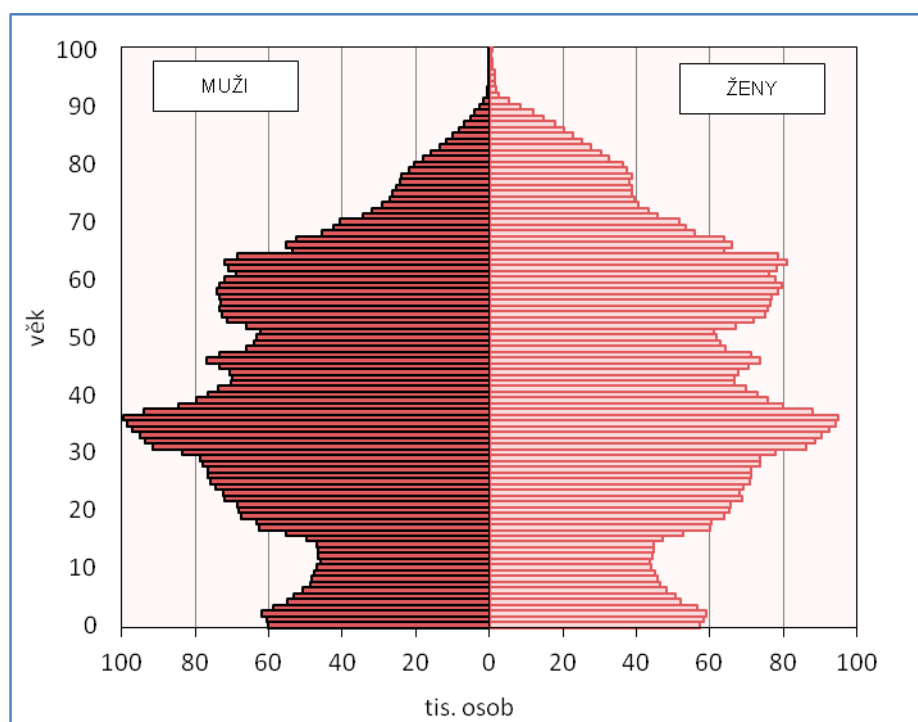

Graf č. 4: Statistika počtu stravovaných město Brno školní rok 2005/2006 až 2010/2011

Složení obyvatelstva podle věkových skupin k 31. 12. (tis. osob)

		2007	2008	2009	2010
Celkem		10 381	10 468	10 507	10 533
	do 14 let	1 477	1 480	1 494	1 518
	15–64 let	7 391	7 432	7 414	7 379
	65 a více let	1 513	1 556	1 599	1 636
Muži		5 083	5 137	5 157	5 169
	do 14 let	758	760	767	779
	15–64 let	3 726	3 757	3 750	3 731
	65 a více let	599	620	641	658
Ženy		5 298	5 331	5 350	5 364
	do 14 let	719	720	727	739
	15–64 let	3 665	3 675	3 664	3 647
	65 a více let	914	936	958	978

Tabulka č. 5: Složení obyvatelstva dle Českého statistického úřadu rok 2007 až 2010

Graf č. 5: Věkové složení obyvatelstva v roce 2010

Studie poukazují, že dochází ke snižování porodnosti a tím i ke snižování potenciálních zájemců o poskytování vzdělávání. Dle výše uvedených statistik je patrné, že počty dětí, žáků a studentů snižují. Teď je ještě boom do mateřských školek, ale postupem času dojde, jak je vidět, k poklesu porodnosti.

Zařízení školního stravování musí s touto skutečností počítat. Pokud se chce chovat ekonomicky, musí hledat další zdroje doplnění chybějící kapacity a prostředků na mzdy svých zaměstnanců. Jednou z možností je zavedení a provozování doplňkové činnosti.

5.2 Dotazníkové šetření

Tvrdím, že doplňková činnost přispěje k navýšení mzdových prostředků pro zařízení školního stravování, pomůže zvýšit nebo zachovat zaměstnanost v těchto zařízeních a doplnit inventář. Abych svoje tvrzení dokázala, vytvořila jsem dotazníky pro zařízení školního stravování bez doplňkové činnosti a pro zařízení provozující doplňkovou činnost.

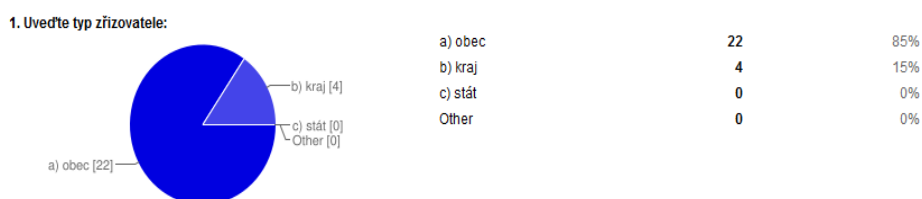
Dotazníky byly vytvořeny pomocí Google Docs. V období od 18. 12. 2011 do 26. 1. 2012 bylo rozesláno e-mailem 212 dotazníků, které byly rozděleny na dvě skupiny. Každý subjekt si mohl sám vybrat, pro který typ dotazníku se rozhodne. Pro statistické šetření byly vybrány v první řadě školy a školské zařízení v městě Brno a postupně byly dotazníky rozeslány po školách a školských zařízeních Jihomoravského kraje. Dotazníky v Goole Docs byly vytvořeny pro lepší a rychlejší komunikaci. Při vyhodnocení byla zaznamenána dvě zařízení, která neodpověděla na správný dotazník.

V jedné skupině byla oslovena zařízení školního stravování, které neprovozují doplňkovou činnost a druhou skupinou byla zařízení, které doplňkovou činnost provozují. Osloveny byly zařízení školního stravování (ZŠS) v mateřských, základních a středních školách, samostatné právní subjekty a dětský domov v Jihomoravském kraji. Návratnost byla celkem 106 (50 %) vrácených vyplněných dotazníků. Pro skupinu ZŠS bez doplňkové činnosti odpovědělo 26 subjektů a pro skupinu ZŠS s doplňkovou činností 80.

5.2.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření pro zařízení školního stravování bez doplňkové činnosti

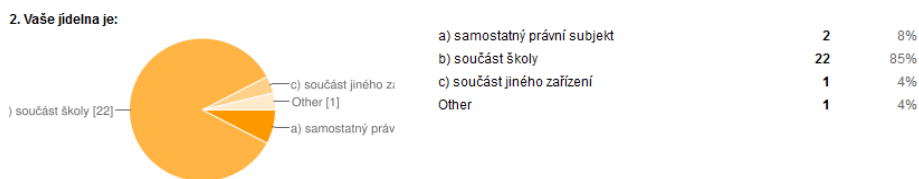
Počet zodpovězených dotazníků: 26

Pro zařízení školního stravování bez doplňkové činnosti byl vytvořen dotazník, který obsahoval 12 otázek. Deset otázek je stejných jako pro zařízení školního stravování s doplňkovou činností a dvě otázky jsou zaměřeny na zájem těchto zařízení o možnost zavedení doplňkové činnosti.

Dle typu zřizovatele odpovědělo na dotazník 85 % zařízení, která jsou zřizována obcemi, jenom 15 % zařízení bez doplňkové činnosti zřizuje kraj. V této otázce se potvrdilo, že převážná část zařízení školního stravování, která odpověděla na tento typ dotazníků, byla zřizována obcemi. Obce zřizují převážnou část mateřských a základních škol u nás. Druhým největším zřizovatelem je kraj, který zřizuje hlavně střední školy a školská zařízení nebo dětské domovy.

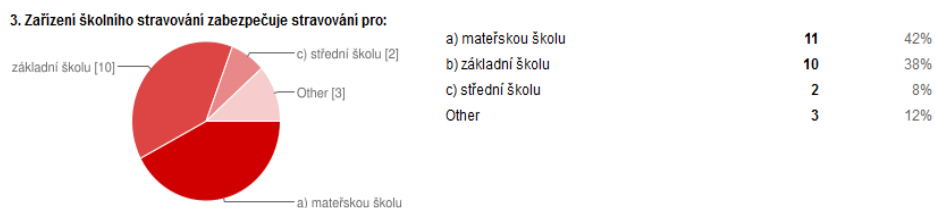
Obce mají zájem o to, aby měli ve své působnosti školu buď to mateřskou, nebo základní, která může být i neúplná. Na malých obcích je snaha zachovat malotřídní školy, aby zřizovatel vyšel vstříc svým občanům. Pro většinu rodičů je důležité, aby jejich dítě bylo v obci a nedojíždělo do vzdálenější školy v jiné obci či městě, i za cenu smíšených tříd.

Zařízení školního stravování bez doplňkové činnosti tvoří dva (8 %) samostatné právní subjekty, 22 (85 %) zařízení je součástí školy, bez rozdílu zda je to škola mateřská, základní nebo střední. V jednom případě respondent uvedl, že je součástí mateřské školy a jeden zase součástí jiného zařízení.

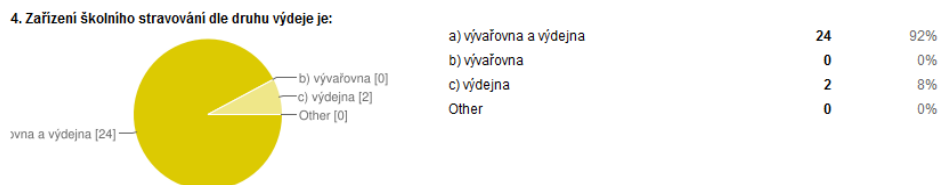
Při zadávání dotazníku pro zařízení školního stravování bez doplňkové činnosti bylo zřejmé, že největší podíl zařízení, která odpoví, budou součástí školy, ve většině případů školy mateřské. Provozování doplňkové činnosti v mnoha případech neoslovuje tento typ zařízení. Hlavním důvodem může být vytíženost personálu kuchyně, v mateřských školách se dětem poskytuje dopolední svačinka, oběd a odpolední svačinka. Výdej probíhá na jednotlivých třídách a je podřízen provozu v mateřských školách.

Pro menší zařízení školního stravování je administrativně méně náročné být součástí školy než vystupovat jako samostatný právní subjekt. Samostatnost vyžaduje vlastní účetní agendu, zpracování mezd, evidenci majetku, rozpracování rozpočtů, a to je jeden z důvodů proč zařízení školního stravování volí raději možnost být součástí školy. Ubude sice autonomie samotného zařízení, kde vedoucí organizace rozhoduje za celou organizaci, taky za školní stravování, v některých případech jsou však jeho znalosti minimální.

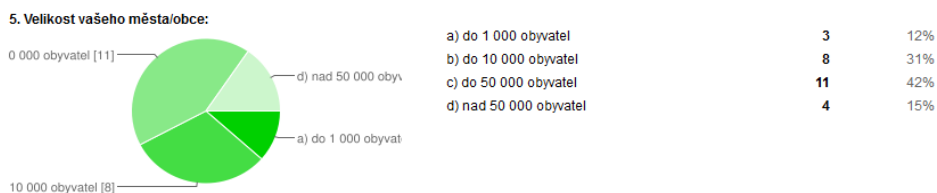
Nejvíce dotázaných 11 (42 %) v této otázce uvedlo, že zabezpečují stravování pro mateřskou školu, 10 (38 %) subjektů připravuje stravu pro základní školu a z předešlých odpovědí jsou dvě zařízení samostatný právní subjekt. Pro střední školu zabezpečují stravování dvě (8 %) zařízení, která jsou zřizována krajem. Zbývající tři (12 %) zařízení uvedla v předešlých odpovědích dotazníku, že dvě zřizuje kraj a jedno zřizuje obec. Jedno ze zařízení, které zřizuje kraj, připravuje stravování pro děti a zaměstnance dětského domova a druhé zabezpečuje stravování pro základní a střední školu. Zařízení, které zřizuje obec, připravuje stravování pro mateřskou i základní školu.

Zařízení školního stravování, která odpověděla na tento typ dotazníků, potvrdila předpoklad, že převážná část odpovědí přišla z mateřských škol, které doplňkovou činnost provozují jen zřídka. Tato zařízení jsou vybavena převážně pro stravování dětí a nesplňují podmínky, které provozování doplňkové činnosti vyžaduje. Pokud by zařízení školního stravování chtělo tuto činnost provozovat, muselo by projít buď rekonstrukcí, nebo by muselo režim provozování přizpůsobit podmínkám, které doplňková činnost vyžaduje. A to je v mnohých případech pro zřizovatele finančně náročné, tak volí možnost doplňkovou činnost ve zřizovací listině nepovolit. Záleží na vedení organizace, zda pádnými argumenty dokáže tento stav změnit. Pokud by nebyla kapacita využita, bylo by možné tímto argumentovat.

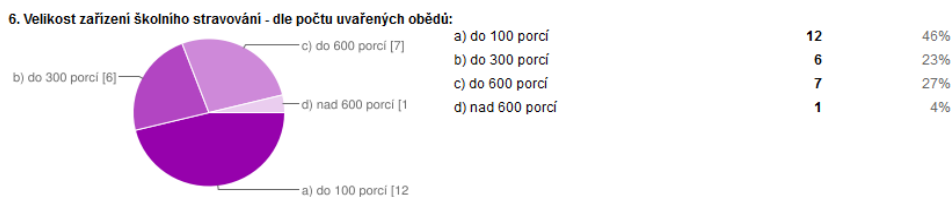

Rozdělení zařízení dle typu výdeje vypovídá o tom, že 24 (92 %) zařízení školního stravování připravuje a stravu i vydává. Jenom dvě (8 %) zařízení stravu pouze vydávají. Jedno zařízení v předchozím dotazu odpovědělo, že je zřizováno krajem a jsou součástí střední školy. Další zřizuje obec a je součástí základní školy.

Z dosavadních odpovědí je patrné, že jsou to zařízení, která jsou součástí mateřské, základní nebo střední školy. Je lepší jídlo připravovat a ve stejném zařízení ho i vydávat. Strava neztrácí na kvalitě přepravováním, které je i finančně nákladnější. Pokud má zařízení školního stravování technologické a technické vybavení, je určitě rentabilnější jídlo vařit i vydávat v jednom zařízení. Jak je zřejmé z tohoto šetření převážná část dotázaných zařízení to plní. Jenom dvě zařízení si nechávají stravu dovážet.

Zařízení školního stravování uvedlo, že 11 (42 %) respondentů působí ve městě nad 50 000 obyvatel. Podle předešlých odpovědí je zřejmé, že velikost města/obce neovlivňuje velikost zařízení školního stravování. V následující odpovědi se to potvrdilo. Jak v malých obcích, tak i ve větších městech jsou zařízení školního stravování jak pro malý počet strávníků, tak i pro širší skupinu zájemců o stravování.

Nejvíce zařízení 12 (46 %) připravuje stravu pro menší zařízení, 10 zařízení připravuje stravu pro mateřské školy, jedno zařízení vaří pro strážníky v dětském domově a jedno zařízení stravuje strážníky v mateřské a základní škole. Velikost obce/města nemá vliv na počty uvařených porcí, jak je zřejmé z odpovědí: jedno zařízení se nachází ve městě nad 50 000 obyvatel, šest zařízení působí v obci/městě do 50 000 obyvatel, tři zařízení je v obci/městě do 10 000 obyvatel a jenom dvě zařízení v obci/městě do 1 000 obyvatel.

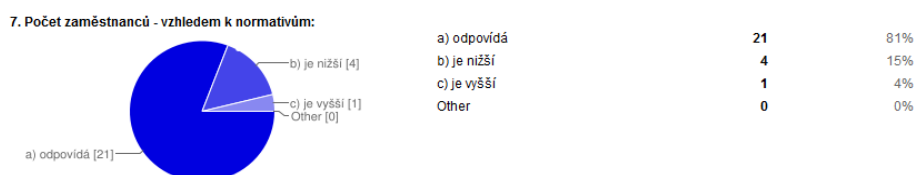
Druhou největší skupinou jsou zařízení, která připravují stravu pro strážníky do 600 porcí, což je 7 (27 %) zařízení, z toho šest se nachází v obci/městě do 50 000 obyvatel a jeden subjekt je v obci/městě do 10 000 obyvatel. Jedno zařízení zřizuje kraj a toto zařízení připravuje stravu pro základní a střední školu. Ostatní zařízení zřizuje obec, strava se připravuje pro strážníky základní školy a dvě zařízení jsou samostatným právním subjektem.

Zařízení, která připravují stravování do 300 porcí, je 6 (23 %). Pět zařízení působí v obci/městě do 10 000 obyvatel, zřizovatelem je obec a stravují se zde strážníci ze základní školy. Jedno zařízení působí v obci/městě do 50 000 obyvatel, zřizovatelem je kraj a stravují se zde strážníci střední školy.

Posledním zařízením (4 %), které pouze stravu vydává, je zřizováno krajem a stravuje strážníky ze střední školy.

I v této otázce se opět potvrdilo, že doplňkovou činnost neprovozují mateřské školy s počtem vydaných obědů nižších než 100 porcí. Ale na druhou stranu je zajímavé, že zařízení školního stravování, která připravují do 600 porcí, jsou zde zastoupena v dost velkém počtu a doplňkovou činnost neprovozují. Dvě z těchto zařízení jsou samostatnými právními subjekty (viz otázka č. 10)

a uvádí, že jejich zřizovatel o doplňkovou činnost nemá zájem. Je zřejmé, že tuto službu zabezpečuje v jiném zařízení než v zařízeních školního stravování.

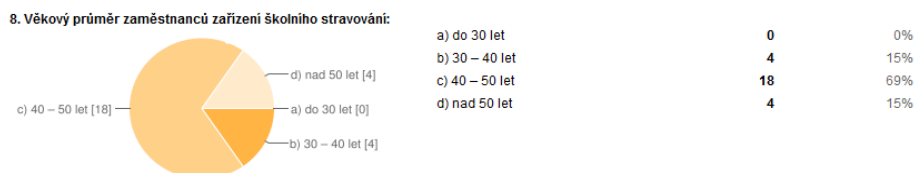

Počty pracovníků zařízení školního stravování, které vzhledem k normativům odpovídají, byla označena odpověď u 21 (81 %) zařízení. Tři zařízení zřizuje kraj a u ostatních je zřizovatelem obec, čtyři subjekty připravují stravu pro strážníky do 600 porcí, čtyři zařízení stravují méně než 300 strážníků, 13 zařízení připravuje pouze do 100 porcí a jenom jedno zařízení vaří více jak 600 porcí pro své strážníky.

Čtyři (15 %) zařízení uvedla, že počet zaměstnanců je nižší než stanovují normativy. Tři subjekty vaří zařízením do 600 porcí, z toho dvě zařízení jsou samostatným právním subjektem a dvě součástí základní školy. Jedno zařízení připravuje stravu pro základní školu do 300 porcí.

Pouze jedno (4 %) uvedlo, že počet zaměstnanců převyšuje normativ. Toto zařízení, které zřizuje kraj, stravující strážníky střední školy v počtu do 300 porcí, ale v otázce provozování doplňkové činnosti uvedlo, že provozuje hostinskou činnost a respondent vyplnil nesprávný dotazník.

Úpravy platů, kterými prošla zařízení školního stravování v loňském roce, určitě donutily vedoucí škol a školských zařízení k přehodnocení počtu zaměstnanců v těchto zařízeních. Podle předešlých odpovědí, je zřejmé, že převážná část zařízení plně využívá celé normativy zaměstnanců, které jim byly státem přiděleny. Překvapením byla odpověď zařízení školního stravování, které připravuje stravu pro strážníky na střední škole, že počet zaměstnanců dle normativu je vyšší a po prozkoumání bylo zjištěno, že toto zařízení doplňkovou činnost provozuje. Respondent si nepřečetl správně typ dotazníku a vyplnil nesprávný.

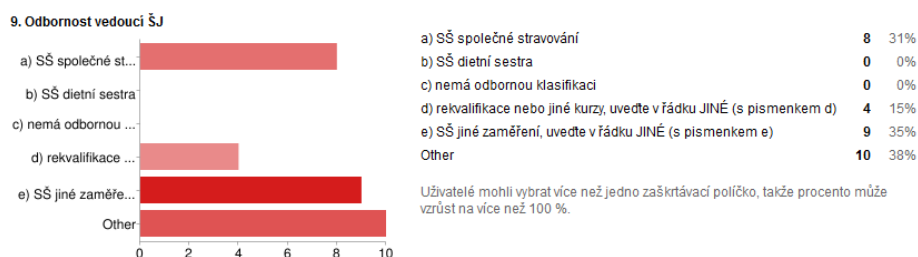

Průměrný věk zaměstnanců v zařízeních školního stravování se nejvíce pohybuje mezi 40 až 50 lety, což uvedlo 18 (69 %) respondentů.

Věkový průměr 30 až 40 let uvedli čtyři (15 %) respondenti, kde tři zařízení zřizuje obec a jsou součástí školy, dvě základní a jedno zařízení vaří pro mateřskou školu. Jedno zařízení zřizuje kraj a stravují se zde strážníci střední školy.

Stejný počet respondentů čtyři (15 %) odpovědělo, že jejich věkový průměr je nad 50 let, jejich zařízení zřizuje obec, dvě zařízení připravují stravu pro strážníky z mateřské školy, jedno pro základní školu a poslední zařízení poskytují stravování jak strážníkům z mateřské školy, tak i pro strážníky základní školy.

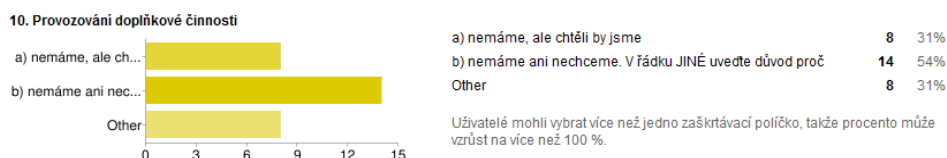
Průměrný věk zaměstnanců zařízení školního stravování je vyšší. Platové ohodnocení zaměstnanců je nižší a není zajímavé pro mladé začínající kuchaře a kuchařky. Zaměstnanci zařízení školního stravování jsou v současné době podhodnoceni. Musí dodržovat přísné hygienické předpisy, vaření přizpůsobovat požadavkům předepsaným legislativou, práce je velmi zodpovědná a občas se neseťká s požadovanou kladnou reakcí. Spoustu práce vykonávají zaměstnanci nad rámec svých povinností. Jak je vidět v dotazníku, jsou zde v malém množství zastoupeny zaměstnanci ve věku 30 – 40 let, z čehož je patrné, že to budou maminky dětí, které navštěvují mateřskou nebo základní školu. Tato skupina zaměstnanců ocení možnost čerpání volna o prázdninách, kdy i jejich děti toto volno čerpají.

Nejvíce vedoucích zařízení školního stravování uvedlo do dotazníku, že mají jiné vzdělání, bylo jich deset (38 %). Další skupina devět (35 %) vedoucích odpovědělo v této otázce, že jejich vzdělání je ukončeno na střední škole s jiným zaměřením, pouze dvě vedoucí upřesnily jaké je jejich ukončené vzdělání, obě uvedly střední ekonomickou školu. Vzdělání, které je považováno v tomto oboru za odborné, je zastoupeno pouze osmi (31 %) zaměstnanci zařízení školního stravování. Poslední skupinou jsou vedoucí, které v dotazníku uvedly, že absolvovaly rekvalifikaci nebo jiný kurz, byly zastoupeny v počtu čtyř (15 %) vedoucích. Opět pouze dvě pracovnice uvedly, o jaký druh kurzu nebo rekvalifikace se jedná. Jedna uvedla kurz pro vedoucí zaměstnance zařízení školního stravování a další odpověď zněla management.

V zařízeních školního stravování na postech vedoucích školních jídelen v dnešní době pracují i zaměstnanci, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání, což svědčí o tom, že mají zájem o zvyšování kvalifikace. Snaží se o zlepšování a zkvalitnění poskytovaných služeb. Mnohdy jde o zlepšení komunikace s rodiči, zaměstnanci, vedením školy a školského zařízení.

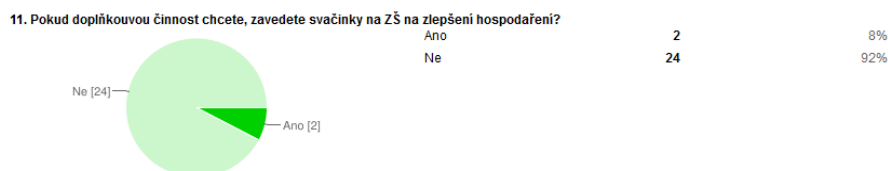
Na druhou stranu pracují na těchto pozicích pracovníci, kteří nemají odpovídající vzdělání, což ukazuje i odpověď vedoucích v této otázce. Pro zachování kvality školního stravování by bylo nejlepší vzdělání odpovídající znalostem v oblasti gastronomie a školství.

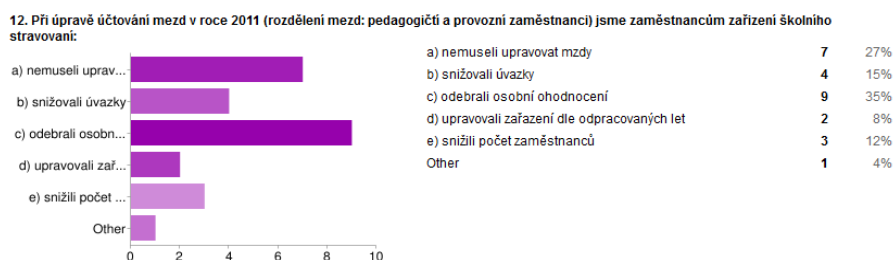
O provozování doplňkové činnosti nemá zájem 18 (54 %) zařízení. Čtyři zařízení uvedla v řádku jiné důvody, proč o tuto činnost nemají zájem. Dvě zařízení, obě jako samostatné právní subjekty uvedly, že jejich zřizovatelé, kterými je obec a připravují stravu pro základní školy do počtu 600 porcí, nemají o doplňkovou činnost v jejich zařízeních zájem. Jeden subjekt, který zřizuje obec a připravuje stravu pro mateřskou a základní školu v počtu do 100 porcí, uvedl, že doplňkovou činnost nechce, protože nemá podmínky na provozování této činnosti. Jejich jídelna musí projít rekonstrukcí.

Zájem o provozování doplňkové činnosti projevilo 8 (31 %) zařízení. Sedm zařízení zřizuje obec, z toho čtyři zařízení školního stravování stravují strážníky z mateřské školy v počtu do 100 porcí. Další tři zařízení poskytují stravování pro strážníky ze základní školy a vydávané počty mají odlišné. Jedno zařízení zřizuje kraj a subjekt připravuje stravování pro strážníky základní a střední školy.

Hlavní příčina nezájmu o provozování doplňkové činnosti je zřejmě v tom, že jsou to převážně mateřské školy. Jelikož doplňkovou činnost povoluje zřizovatel, v první řadě na něm záleží, zda tuto činnost ve svých zařízeních povolí ve zřizovací listině nebo ne. Vedení školy nebo zařízení školního stravování by o doplňkovou činnost také mělo projevit zájem a projednat možnost provozování této činnosti se zřizovatelem. Při dnešní přemrštěné administrativě je další papírování, které doplňková činnost vyžaduje, pro mnohé ředitele důvodem, proč tuto činnost nechtějí provozovat.

V případě, že by zařízení chtělo začít s provozováním doplňkové činnosti, jednou z možností je zavést přípravu svačin na základních školách. Je zde možnost pokračovat v poslání, které má zařízení školního stravování plnit. Poskytnout zdravou a vyváženou stravu formou svačin. V první řadě ubudou starosti rodičům s přípravou svačin a na druhou stranu budou mít zajištěnou kvalitní a dostačující stravu pro své děti v době jejich vývoje. Pro rodiče je však jednodušší dát dětem finanční hotovost a nechat volbu na dítěti. To pak v první řadě bohužel sáhne po sladkém nápoji a nezdravé stravě.

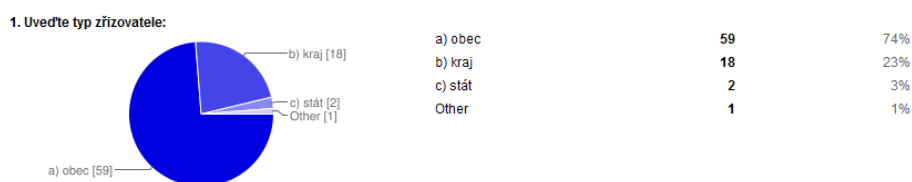
Při rozdělení platů, na pedagogické a nepedagogické zaměstnance, muselo devět (26 %) subjektů odebrat osobní příplatky, šest subjektů zřizuje obec a ostatní jsou zřízeny krajem. Sedm (27 %) subjektů nemuselo přistoupit k úpravě platů, čtyři (15 %) zařízení musela přistoupit ke snižování úvazků, tři (12 %) zařízení snížila počet zaměstnanců, další dvě (8 %) upravovala zařazení zaměstnanců dle odpracovaných let a pouze jedno (4 %) zařízení „sáhlo“ na finanční prostředky z jiného fondu.

Opáření, které bylo potřebné plnit v účtování platového ohodnocení nepedagogických pracovníků, bylo pro mnohé vedoucí organizací zatěžující. Oddělené účtování platů pedagogických a provozních zaměstnanců přineslo opět nárůst administrativy. Ale v neposlední řadě i zrušení možnosti převodu financí v rámci jedné organizace.

5.2.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření pro zařízení školního stravování s doplňkovou činností

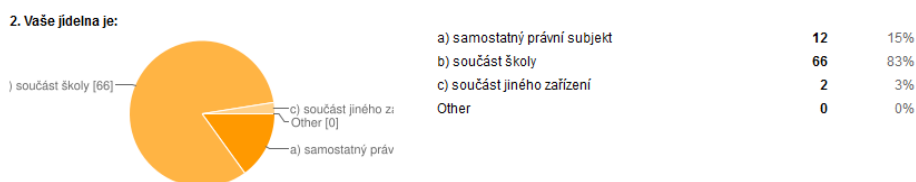
Počet zodpovězených dotazníků: 80

Pro zařízení stravování s doplňkovou činností obsahoval dotazník 16 otázek. Prvních deset otázek bylo stejných jako pro zařízení školního stravování bez doplňkové činnosti. Zbývajících šest otázek bylo zaměřeno na provozování doplňkové činnosti.

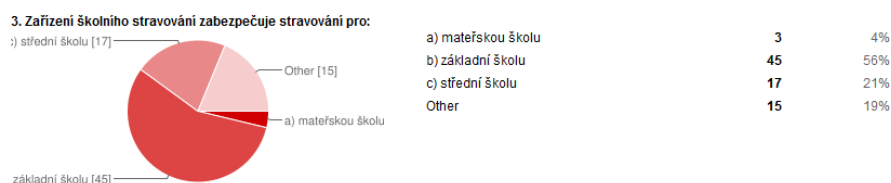
Největší počet dotázaných 59 (74 %) subjektů v tomto případě uvedlo jako svého zřizovatele obec, kraj je zřizovatelem 18 (23 %) zařízení, dvě (2 %) zařízení uvedly jako svého zřizovatele stát a jeden (1 %) subjekt je zřizován Arcibiskupstvím olomouckým. Tak jako při dotazníku pro zařízení školního stravování bez doplňkové činnosti i v těchto zařízeních je největší počet subjektů zřizován obcí, což odpovídá skutečnosti, že obce zřizují největší počet škol a školských zařízení.

Prioritou obcí je zabezpečit a uspokojit požadavky svých občanů i za cenu, že škola nebude naplněna. Zřizovatel se snaží vyjít vstříc svým občanům.

Zařízení školního stravování v počtu 66 (82 %) je součástí školy, 12 (15 %) subjektů je samostatným právním subjektem a dvě (3 %) zařízení uvedla, že jsou součástí jiného zařízení, obě zřizuje kraj. Jedenáct samostatných právních subjektů uvedlo, že jejich zřizovatelem je obec, jedno zařízení uvádí jako svého zřizovatele stát ...

Nejrozšířenější postavení zařízení školního stravování je jako součást školy. Právní subjekt školy zastrešuje převážnou část těchto zařízení. Škola může být mateřská, základní nebo střední. Ne každé zařízení je schopné samostatně hospodařit.

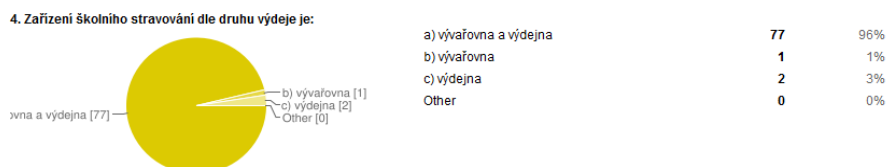

V této otázce 45 (56 %) zařízení školního stravování zabezpečuje stravování pro strávající ze základní školy, z toho jeden subjekt uvedl jako zřizovatele Arcibiskupství olomoucké, jedno zařízení uvedlo v dotazníku za svého zřizovatele stát a zbývajících 43 zařízení zřizuje obec. Dalšími zařízeními, které také stravují nejpočetnější skupinu strávajících, jsou střední školy, což tvoří 17 (21 %) subjektů, dvě zařízení v dotazníku uvedla jako svého zřizovatele obec a ostatní zřizuje kraj. Smíšené stravování pro více typů škol poskytuje 15 (19 %) zařízení, kde v odpovědi deset zařízení stravuje současně strávající v mateřské i základní škole, dvě zařízení poskytují stravování pro základní a střední školu, jedno zařízení má strávající od mateřské školy až po střední školu, další má ještě strávající vysoké školy a jedno zařízení stravuje strávající z dětského domova se školou. Malé zastoupení má skupina mateřských škol, tvoří je tři (4 %) subjekty a jejich zřizovatelem je obec.

Na tento typ dotazníku s doplňkovou činností odpověděla v největším počtu zařízení, která připravují stravu pro děti základních škol. Mateřské školy se doplňkovou činností zabývají minimálně, ale jsou v malém počtu zastoupeny i zde.

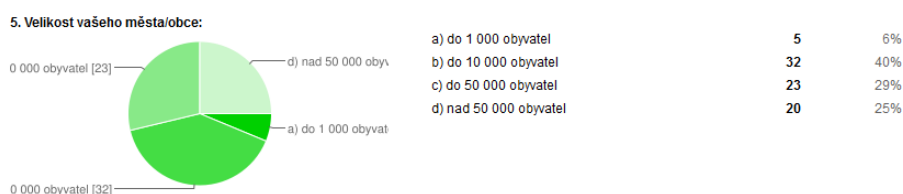
V dnešní době dochází i na základních školách ke slučování. Převážně je to typické v obcích, kde dochází ke spojení mateřské a základní školy, které zřizuje jeden zřizovatel. Je to z pozice zřizovatele výhodnější kvůli financování

a vedení organizace. Je na zvážení, zda je to výhodné i pro samotnou organizaci.

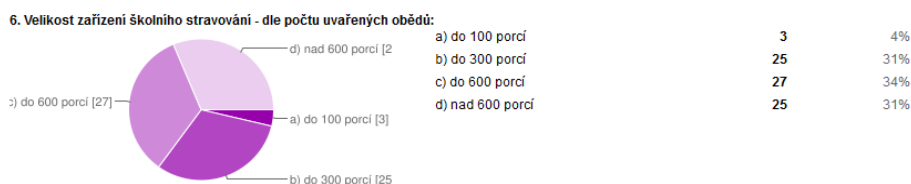
Největší počet subjektů – 77 (96 %) stravu připravuje a také i zabezpečuje výdej, dvě (3 %) zařízení školního stravování stravu pouze vydávají a jejich strážníci jsou studenti střední školy, jeden (1 %) subjekt stravu pouze připravuje. Z toho je zřejmé, že převážná část zařízení školního stravování je vybavena zařízením nejen na výrobu jídel, ale i na jeho výdej. Vybavení kuchyní musí odpovídat jak hygienickým, tak i technickým požadavkům, což znamená, že provoz je stále udržován a kontrolován.

I zde se potvrdilo, že výrobu a výdej jídel je daleko lepší připravovat v jednom zařízení. Převoz a samostatný výdej jídel využívá minimální počet dotázaných respondentů. Výdejny jsou ve větší části zřízené, jenom pokud to nedovoluje provoz, prostory, technické a technologické vybavení jednotlivých zařízení. Vybavení výdejny je daleko méně finančně náročné jako vybavení vývařovny, ale kvalita připravované a nepřepřevážené stravy je daleko lepší – nedochází ke snižování kvality stravy přepravou a následným předáváním do výdejných nádob. Je zde nutné dodržování hygienických předpisů, které stanovují dodržování teplotních řetězců při přepravě, a to bývá i častou příčinou nedostatečné kvality pokrmů.

Z obcí/měst do 10 000 obyvatel odpovědělo 32 (42 %) zařízení. Další početnou skupinou je 23 (29 %) zařízení, která provozují svou činnost v obci/měste

do 50 000 obyvatel, 20 (25 %) zařízení je v obci/měště nad 50 000 obyvatel a pět (6 %) subjektů se nachází v obci/měště do 1 000 obyvatel. Ani zde není velikost obce/města závislá na velikosti zařízení školního stravování.

Na tuto otázku odpovědělo zařízení školního stravování v počtu 27 (34 %) subjektů, které připravují stravu do 600 porcí. Sedm zařízení zřizuje kraj a připravují stravu pro strážníky, kteří navštěvují střední školu. Jedno zařízení zřizuje Arcibiskupství olomoucké a připravují stravu pro žáky základní školy. Devatenáct zařízení, která připravují do 600 porcí, zřizuje obec a dvě zařízení jsou samostatné právní subjekty, ostatní zařízení jsou součástí škol. Jedno zařízení připravuje stravu jak pro mateřskou, tak i pro základní a střední školu. Na přípravu do 600 porcí odpovědělo i jedno zařízení, které uvedlo stravování pro mateřskou školu.

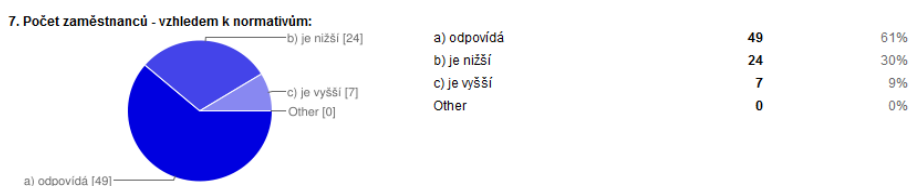
Stejný počet 25 (31 %) respondentů odpovědělo, že připravují stravu do 300 porcí a také zařízení, která vaří více než 600 porcí.

Osm subjektů do 300 porcí zřizuje kraj a připravuje stravu pro studenty střední školy. Deset zařízení vaří pouze pro žáky základní školy a šest subjektů stravuje strážníky mateřské a základní školy. Jedno zařízení, které připravuje stravu pro děti z mateřské školy a zřizuje jej obec, připravuje do 300 porcí. Jenom dvě zařízení jsou samostatný právní subjekt a ostatní jsou součástí škol.

V odpovědi subjektů nad 600 porcí bylo osm zařízení, která uvádí, že jsou samostatný právní subjekt. Tři zařízení připravují stravu pro studenty střední školy a zřizuje je kraj. Zbývající zařízení uvedla, že stravují jak děti z mateřské školy, tak i žáky základní školy a některá připravují i stravu pro studenty střední školy.

Jenom tři (4 %) zařízení uvedla, že připravují stravu do 100 porcí. Jedno zařízení zřizuje kraj a připravuje stravu pro strážníky z dětského domova, kterého součástí je i škola. Dvě zařízení zřizuje obec a připravují stravu pro základní i pro mateřskou školu.

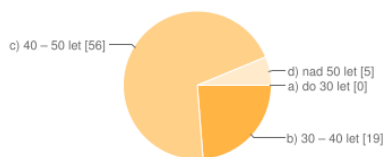
Z těchto odpovědí je zřejmé, že malá zařízení jen ve výjimečném případě provozují doplňkovou činnost a ve svých provozovnách připravují stravu i pro cizí strážníky. Potvrdilo se, že samostatné právní subjekty tuto činnost provozují. Je pro ně důležité využít celkovou kapacitu svého zařízení a provozovat doplňkovou činnost. Tak jak bylo uvedeno v předešlém typu dotazníku, záleží na zřizovateli, zda tuto činnost povolí a dovolí využívat celou kapacitu zařízení školního stravování.

Odpovědi zařízení školního stravování, zda odpovídají normativům, potvrdilo 49 (61 %) zařízení, 24 (30 %) zařízení má počet zaměstnanců nižší vzhledem k normativně určeným úvazkům a sedm (9 %) zařízení uvedlo, že počet zaměstnanců je vyšší.

Každá škola nebo školské zařízení se snaží dodržovat normativně stanovené počty zaměstnanců, pokud je normativ nižší, snaží se subjekty ušetřit na nenárokové složce platu. Pokud zařízení školního stravování nevyužívá normativně stanovený počet zaměstnanců, může se tak dít pouze v případě, že má dostatečné technologické vybavení kuchyně, které mu dovoluje pracovníka šetřit. Při stanovování normativů není toto vybavení zohledňováno, ale zařízení může v dohodovacím řízení při stanovení rozpočtu požádat o ztížené podmínky provozu nedostatečným vybavením kuchyně.

8. Věkový průměr zaměstnanců zařízení školního stravování:

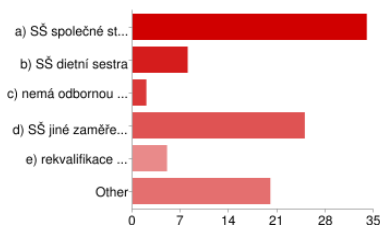
a) do 30 let	0	0%
b) 30 – 40 let	19	24%
c) 40 – 50 let	56	70%
d) nad 50 let	5	6%

Opět se, i v tomto typu dotazníku, potvrdilo, že převážná část zaměstnanců zařízení školního stravování je ve věkovém průměru 40 až 50 let, uvedlo to 56 (70 %) subjektů. Další věkovou skupinou je zastoupení 19 (24 %) subjektů ve věkovém průměru 30 až 40 let. Poslední skupinou je pět subjektů (6 %) se zaměstnanci ve věkovém průměru nad 50 let.

V zařízeních školního stravování pracují zaměstnanci ve vyšším věkovém průměru. Mladí lidé po vyučení nemají velký zájem o zaměstnání v těchto zařízeních. Pokud zařízení neprovozuje doplňkovou činnost ve větší míře, po dobu prázdnin jsou mimo provoz, finančně je provozování nerentabilní. Toto zaměstnání vyhovuje převážně maminkám, které mají děti předškolního nebo školního věku a vyhovuje jim volno v době prázdnin.

Opačným efektem, že zaměstnání v zařízeních školního stravování vyhovuje maminkám po mateřské dovolené, je nemocnost dětí a nedostatečná zastupitelnost při ošetřování. Normativy jsou nastaveny na hraně, každým chybějícím zaměstnancem je narušený celkový chod zařízení školního stravování.

9. Odbornost vedoucí ŠJ:

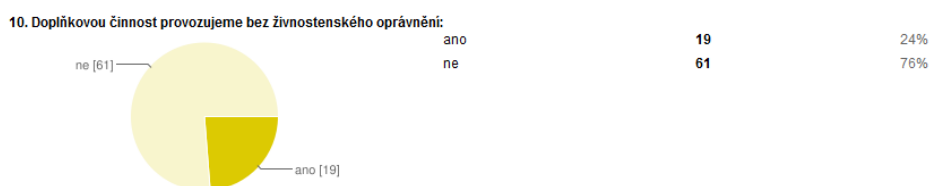
a) SŠ společné stravování	34	43%
b) SŠ dietní sestra	8	10%
c) nemá odbornou kvalifikaci	2	3%
d) SŠ jiné zaměření, uveďte v řádku JINÉ	25	31%
e) rekvalifikace nebo jiné kurzy, uveďte v řádku JINÉ	5	6%
Other	20	25%

Uživatelé mohli vybrat více než jedno zaškrtnávací políčko, takže procento může vzrůst na více než 100 %.

Nejpočetnější skupinou je 34 (43 %) zaměstnanců se vzděláním středoškolským se zaměřením na společné stravování. Dalších 25 (31 %) respondentů v dotazníku uvedlo, že jejich vzdělání je středoškolské s jiným zaměřením, kde

čtyři respondenti uvedli zaměření ekonomické, další dvě odpovědi jsou zaměřené na potravinářství a jedna odpověď udává obchodní akademii. Šest respondentů v možnosti jiné uvedlo, že dosáhli vzdělání vysokoškolské – buď se zaměřením na ekonomii, nebo na hygienu potravin a byla zde i odpověď na vzdělání pro učitelství odborného výcviku. Osm (10 %) respondentů absolvovalo střední školu zaměřenou na dietní sestru.

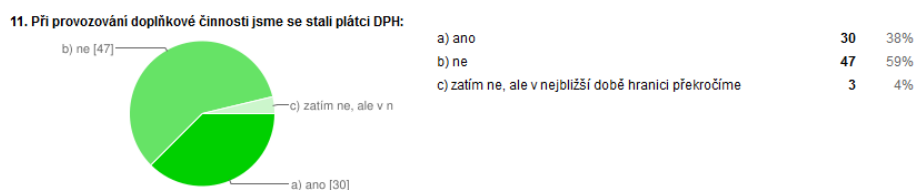
Bohužel nebyla zařazena možnost označit vysokoškolské vzdělání, ale i vysokoškolsky vzdělání zaměstnanci pracují na postech vedoucích zařízení školního stravování. Na řízení samostatného právního subjektu, kterým je zařízení školního stravování, je požadavek vysokoškolského vzdělání. Tento post vyžaduje znalosti v oblasti ekonomické, řídicí ale i odborné s ohledem na potravinářský provoz. Zvyšování kvalifikace a prohlubování vzdělání je v dnešní době důležité, je to potřebné i na postu vedoucích zařízení školního stravování. Vyznat se ve spleti právních předpisů, ovládat svoje povolání i z hlediska profesního – výživa a potravinářství, ale i umění jednat se zaměstnanci, tak i s kolegy, dětmi, rodiči a ostatní veřejností je důležité. Tyto manažerské schopnosti by bylo vhodné, aby dobrý vedoucí nebo dobrá vedoucí ovládali.

Na tuto otázku odpovědělo 61 (76 %) subjektů, že provozují doplňkovou činnost se živnostenským oprávněním. Další skupinou je 19 (24 %) zařízení, která v otázce uvedla, že provozují tuto činnost bez oprávnění. Po prostudování odpovědí bylo zjištěno, že dvě zařízení odpověděla na nesprávný druh dotazníku, protože doplňkovou činnost neprovozují. Ostatní subjekty si buď nedostatečně přečetly otázku, nebo provozují doplňkovou činnost bez znalosti zákonů. Čtyři zařízení v další otázce uvedla, že jsou plátcí daně z přidané

hodnoty, což by nebylo možné bez živnostenského oprávnění. Další odpovídající, který odpověděl kladně, v následující otázce uvedl, že plátcovství je v nejbližší době čeká.

Doporučením je pečlivě číst otázky, aby nedocházelo ke zkreslení informací nebo nastudovat zákony, a pokud se jedná o soustavnou činnost odstranit nedostatek a nechat si vystavit na příslušném živnostenském úřadě oprávnění k provozování doplňkové činnosti, aby nedocházelo k porušování zákona.

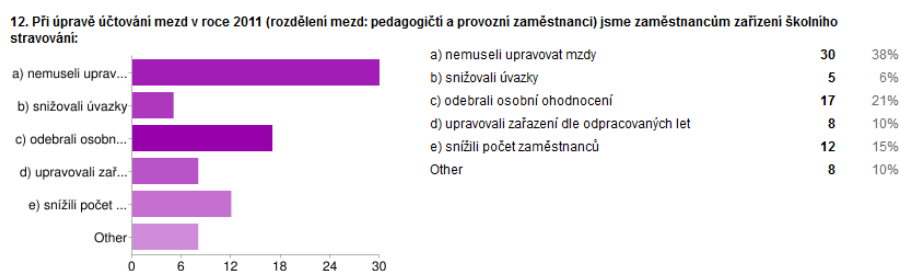

Doplňkovou činnost bez plátcovství daně z přidané hodnoty uvedlo ve svých odpovědích 47 (58 %) subjektů, z toho pět zařízení je samostatným právním subjektem. Plátcovství daně z přidané hodnoty uvádí 30 (38 %) zařízení a pouze tři (4 %) plátcovství daně z přidané hodnoty v nejbližší době očekává.

Připravované snížení hranice na 750 000 korun, plánované předběžně od 1. 1. 2015, kdy se subjekt stává plátcem daně z přidané hodnoty, posune víc zařízení školního stravování k plátcovství daně z přidané hodnoty. Jsou subjekty, které si hranici pečlivě hlídají a odmítnou stravovat stravníky v doplňkové činnosti, aby se plátcí daně z přidané hodnoty nestaly.

Účtování o tom, co je zatížené plátcovstvím a co ne, by vyřešila změna, kde by se daň odváděla ze všech činností, jak z hlavní, čímž je vzdělávání, tak i z doplňkové.

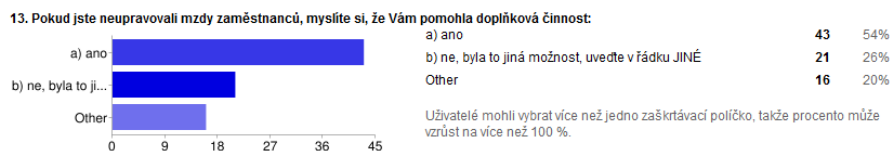
Pokud je vedoucí zařízení školního stravování pružná a toto zařízení dovede svojí prací vhodně prezentovat, dovoluje to i technologická kapacita zařízení, pak není problém plátcovství dosáhnout. Další možností, která může pomoci k překročení hranice nastavené pro plátcovství je vývoz stravy pro zaměstnance jiného školského subjektu.

Provozování doplňkové činnosti pomohlo 30 (38 %) subjektům. Další skupinou odpovědí je odebrání osobních příplatků zaměstnancům, což uvedlo 17 (21 %) zařízení. Snižování počtu zaměstnanců ve svých organizacích provedlo 12 (15 %) respondentů. Osm (10 %) odpovědí uvedlo možnost úpravy platů dle odpracovaných let, stejná odpověď zněla v odkazu jiná možnost, kde bylo upřesněno, jakým způsobem proběhly úpravy platů v zařízení školního stravování. Někdo kombinoval dvě nebo více možností v této otázce, nebo se v zařízeních přistoupilo ke snižování osobního ohodnocení, další možností bylo zmrazení hrubých mezd a snížení o 10 %. V odpovědích zazněla i možnost snížení příplatku za vedení vedoucího zařízení školního stravování. Poslední skupinou odpovědí s počtem pěti (6 %) odpovědí bylo snížení úvazků.

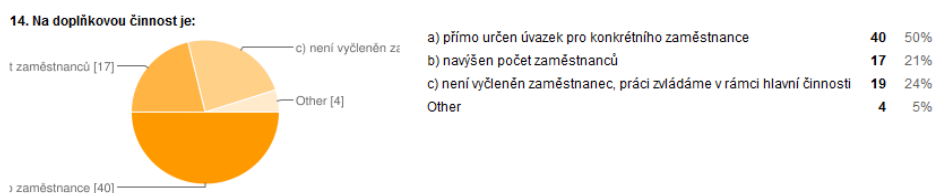
Každé zařízení hledalo možnost, která mu nejvíce vyhovovala. Jelikož jsou to odpovědi na dotazník s doplňkovou činností, předpoklad byl, že tato zařízení si touto činností doplní chybějící mzdové prostředky. Pokud zařízení chce zachovat mzdové prostředky pro své zaměstnance, volilo možnost snížení počtu zaměstnanců na úkor zvýšeného pracovního zatížení. Při dnešním převážně dobrém technologickém vybavení je tato možnost přijatelná. Nesmí však dojít ke snížení počtu zaměstnanců v průběhu pracovního procesu. Tato možnost se dá zvládnout jenom po nezbytně nutnou dobu.

Zařízení si spíše vytváří rezervu na mzdy, aby byla možnost dofinancovat pracovní zatížení svých zaměstnanců.

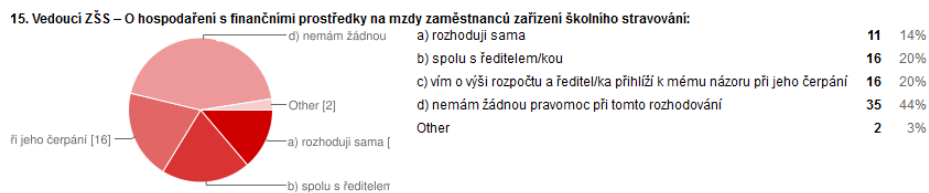
Doplňková činnost pomohla 43 (54 %) subjektům, kteří ji provozují. Pouze 21 (26 %) respondentů uvedlo, že jim tato činnost při úpravě platů nepomohla. Zbývajících 10 (20 %) zařízení udala jinou možnost. Zde dvě zařízení odpověděla, že doplňkovou činnost neprovozují, což svědčí o nepřesném čtení zadání a vyplnění nesprávného dotazníku. Jedna odpověď zněla, že vedoucí zařízení o mzdových prostředcích nerozhoduje a jsou v kompetenci vedoucího organizace, pod kterým dané zařízení působí.

Potvrdilo se tvrzení, že v převážné části zařízení, které doplňkovou činnost provozují, pomohlo její provádění.

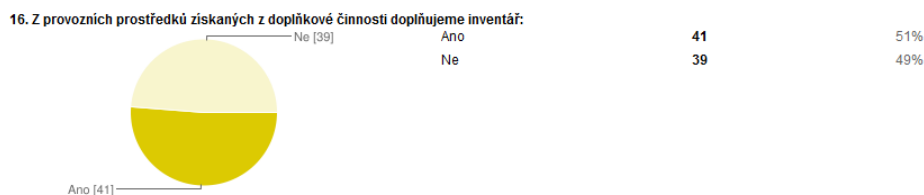
Přímo určený úvazek pro konkrétního zaměstnance uvedlo ve svých odpovědích 40 (50 %) subjektů, další odpovědi v počtu 19 (24 %) respondentů uvedlo, že na tuto činnost není vyčleněn zaměstnanec a práci zvládnou v rámci hlavní činnosti. Dalších 17 (21 %) zařízení uvádí navýšení počtu zaměstnanců v zařízeních školního stravování a poslední skupinou odpovědí jsou čtyři (5 %) subjekty, které uvedly jinou možnost. Pak jsou zde odpovědi dvou zařízení, která doplňkovou činnost neprovozují, jedna odpověď zní, že nemá pravomoc a jedno zařízení to řeší formou dohody o pracovní činnosti.

Reálná možnost provozování doplňkové činnosti je v navýšení počtu pracovníků a rozúčtování dle procentuálního poměru hlavní a doplňkové činnosti.

Bez žádné pravomoci při rozhodování o hospodaření s finančními prostředky je 35 (44 %) vedoucích zařízení školního stravování. Stejný počet 16 (20 %) respondentů uvedlo, že buď rozhoduje spolu s panem/ní ředitelem/kou nebo o výši rozpočtu vedoucí ví a ředitel/ka přihlíží k jejímu názoru při jeho čerpání. Další skupinou odpovědí je 11 (14 %) respondentů, kteří o hospodaření s finančními prostředky pro zaměstnance zařízení školního stravování rozhodují sami. Deset zařízení je samostatným právním subjektem a jenom jedno zařízení je součástí základní školy. Dvě (3 %) zařízení uvedla jinou možnost, kde jedna odpověď by měla být zařazena do skupiny odpovědí, kde rozhoduje pouze ředitel/ka právního subjektu, pod které zařízení školního stravování spadá. Jedna odpověď zněla, že vedoucí má jenom malou pravomoc při rozhodování hospodaření s finančními prostředky zařízení školního stravování.

I když by mělo být v kompetenci vedoucí zařízení školního stravování hospodařit s finančními prostředky tohoto zařízení a konzultovat to s ředitelem/kou subjektu, který spadá pod právní subjekt, ve skutečnosti se tak často neděje. Je jenom na vedoucích školního stravování, zda se jim povede zasahovat do tohoto hospodaření. Vedoucí samostatného právního subjektu, které provozují zařízení školního stravování v plné míře s přidělenými prostředky získanými z doplňkové činnosti, si hospodaří sami. Pravomoci vedoucích zařízení pod právním subjektem školy v převážné většině o hospodaření nemají přehled, protože ředitel/ka nevidí důvod toto hospodaření s vedoucí zařízení konzultovat.

Provozování doplňkové činnosti pomohlo doplňovat inventář 41 (51 %) zařízení, 39 (49 %) zařízení inventář z této činnosti nezískává.

Při správném účtování by mělo provozování doplňkové činnosti pomoci zařízení školního stravování doplňovat také inventář. V rámci doplňkové činnosti lze pořizovat pouze neinvestiční majetek.

5.2.3 Shrnutí dotazníkového šetření

Při vyhodnocení dotazníku se potvrdilo několik společných znaků jak pro zařízení školního stravování s doplňkovou činností, tak i pro ta zařízení, která doplňkovou činnost neprovozují.

Nejčastějším zřizovatelem v našem státě jsou obce, které zřizují mateřské a základní školy. U obou typů škol je nejrozšířenějším zařízením dle druhu výdeje vývařovna s výdejnou. Rozhodně je nejdůležitější stravu připravovat a vydávat v jednom zařízení, velikost obce/města není rozhodující.

Na otázku o věkovém průměru zaměstnanců zařízení školního stravování byla odpověď u obou typů dotazníku stejná. Nejvíce odpovědí na otázku věku byl průměrný věk 40 až 50 let. Žádná odpověď nebyla uvedena na věkový průměr do 30 let. Což znamená, že o práci v zařízení školního stravování není ze strany mladých začínajících zaměstnanců zájem.

V otázce o dosaženém vzdělání vedoucí zařízení školního stravování bylo zjištěno, že na těchto postech pracují i vysokoškolsky vzdělaní zaměstnanci. Pokud je zařízení samostatný právní subjekt, je vysokoškolské vzdělání požadováno. Bohužel ale na druhou stranu zde pracují i vedoucí, které nemají odpovídající vzdělání. Bylo by lépe, přesně definovat tento druh pracovního

zařazení v katalogu práce, podobně jako je tomu u požadované kvalifikace pedagogického pracovníka.

Rozdíly u obou typů dotazníků byly zřejmé při otázce financování mezd. Zařízení školního stravování provozující doplňkovou činnost využívala možnost dofinancování platů z prostředků získaných z této činnosti.

Zbývající otázky byly zaměřeny pouze na zařízení školního stravování provozující doplňkovou činnost. Otázky byly kladeny tak, aby se zjistilo, zda tato činnost zařízení školního stravování pomáhá dofinancovat chybějící prostředky na platy a inventář.

Převážná část zařízení školního stravování má na provozování doplňkové činnosti přímo určen úvazek na konkrétního zaměstnance. Nelze provozovat doplňkovou činnost v rámci stravování dětí, žáků a studentů. Dochází zde k porušování právních předpisů. Doplňková činnost přináší organizaci finanční prostředky.

Pravomoci vedoucích zařízení školního stravování jsou omezeny, pokud jsou tato zařízení součástí školy, o prostředcích získaných doplňkovou činností rozhoduje vedení organizace. Vedoucí by měla mít možnost alespoň spolurozhodovat o těchto finančních prostředcích.

6 Metodika doplňkové činnosti aneb jak začít s doplňkovou činností

Pokud se chce škola nebo školské zařízení pustit do provozování doplňkové činnosti, je dobré v první řadě zjistit, zda v jejich okolí bude o tuto službu zájem. Nejlepším způsobem je oslovit potencionální strávníky formou inzerátu v místním tisku, aby vyjádřili svůj zájem.

Dalším důležitým krokem je oslovit zřizovatele a požádat o povolení provozování této činnosti ve zřizovací listině. Při správném postupu se nesmí zapomenout na kalkulaci, aby nedocházelo k nejasnostem při účtování.

Kalkulace je tvořena: cenou za potraviny, náklady na platy a zákonné odvody, provozní režii a v neposlední řadě i ziskovou přírůžkou (doplňková činnost je činnost za účelem zisku). Cena za potraviny musí být přiměřená porci, kterou bude zařízení školního stravování nabízet. Mzdové režie se počítají podle skutečně čerpaných mzdových nákladů za předešlé období. Nesmí se zapomenout na zákonné odvody, pojištění zaměstnanců a příspěvek do fondu kulturních a sociálních potřeb ve výši 1 % z hrubých mezd a případných náhrad za první den pracovní neschopnosti. Režie na provoz jsou tvořeny energiemi, vodným, stočným, odpisy, kancelářskými a úklidovými potřebami a vším, co bude k provozování doplňkové činnosti potřebné. Důležité je vše vykalkulovat na jeden uvařený oběd.

Další potřebnou formalitou je směrnice na provozování doplňkové činnosti. Důležité je přesně stanovit způsob účtování, které musí být oddělené od účtování hlavní činnosti, poměr mezi doplňkovou a hlavní činností. Dalším bodem směrnice je využití prostředků z této činnosti, okruh a předmět činnosti, rozdělení kompetencí na rozhodování při provozování této činnosti, kalkulace ceny, odměňování zaměstnanců a právní předpisy.

Pokud bude mít škola nebo školské zařízení tyto kroky za sebou, může požádat příslušný živnostenský úřad o vystavení živnostenského oprávnění. Potřebné je určit osobu odborně způsobilou na provozování doplňkové činnosti.

Další povinností je napsat oznámení o provozovně a zahájení činnosti, které je nutné zaslat na příslušnou krajskou hygienickou stanici.

Nejsložitějším a nejnáročnějším úkolem je stanovení kalkulace a samotné zahájení doplňkové činnosti, a pak už nic nebrání začít s provozováním doplňkové činnosti.

Shrnutí do desatera je malým vodítkem pro zavedení doplňkové činnosti:

1. Oslovení možných strávníků a zmapování zájmu o doplňkovou činnost.
2. Požádání zřizovatele o povolení okruhu doplňkové činnosti a její zápis do zřizovací listiny
3. Vytvoření kalkulace cen poskytovaného stravování.
4. Vymezení doplňkové činnosti ve směrnici.
5. Vystavení živnostenského oprávnění.
6. Oznámení na krajskou hygienickou stanici.
7. Stanovení způsobu financování doplňkové činnosti.
8. Rozšíření programového vybavení na evidenci stravy.
9. Zřizovatel provede zápis do obchodního rejstříku.
10. Samotné provozování doplňkové činnosti.

7 Závěr

Cílem práce bylo poukázat na to, že doplňková činnost přispěje k rozšíření příjmů na platy zaměstnanců a umožní zaměstnávat větší počet pracovníků v těchto zařízeních. Při statistickém šetření se potvrdilo tvrzení, že v naší republice dochází ke snižování počtu dětí, žáků a studentů, tím zařízení školního stravování přichází o mzdové prostředky za přípravu stravy pro ně.

Dotazníkovým šetřením se potvrdilo tvrzení, že doplňková činnost přinese zařízením školního stravování mzdové prostředky na platy zaměstnanců. Ve většině zařízení, která provozují doplňkovou činnost, nedošlo k úpravám platů a také se potvrdilo, že na tuto činnost zaměstnávají konkrétního zaměstnance, což svědčí o tom, že se zaměstnanost v těchto zařízeních zvýší.

Potvrdilo se také, že provozování doplňkové činnosti pomůže zařízením školního stravování doplnit neinvestiční inventář.

Jak vyplývá z dotazníkového šetření, mateřské školy se doplňkovou činností zabývají a budou zabývat minimálně. Důvodem je nedostatečná vybavenost zařízení školního stravování a podmínky, které mají mateřské školy odlišné od ostatních škol a školských zařízení. Naproti tomu je téma doplňkové činnosti velmi diskutované k získání financí pro základní a střední školy.

Úspěšné vedení doplňkové činnosti přispěje ke zlepšení hospodaření celého zařízení a má nesporně vliv i na platy zaměstnanců, rozšíření pracovních možností a účelné využívání získaných finančních prostředků.

Zařízení školního stravování prošlo od svých začátků obrovskými změnami. Při dnešním konkurenčním boji se musí snažit tato zařízení oslovit strávníky a to se jim daří. Největší devizou je kvalitní a zdravá strava, která je přísně sledována nejenom kontrolními orgány, ale i strávníky samotnými, bez rozdílu zda zařízení provozuje doplňkovou činnost nebo ne. Zástupci krajských hygienických stanic provádí pravidelné kontroly, kde přísně dohlíží na dodržování zásad správné výrobní a hygienické praxe a zásad HACCP, což

je sledování kontrolních a kritických bodů v těchto zařízeních. Musí zde být ošetřen příjem surovin, jejich zpracování, výdej, přeprava a rozvoz stravy při dodržení teplotních řetězců a zachování co největší kvality přepravované stravy.

Zaměstnanci zařízení školního stravování při plnění svých pracovních povinností musí skloubit dodržování hygienických zásad, předepsané technologické postupy, výrobky musí vyhovovat zásadám zdravé, kvalitní a vyvážené stravy. Je potřeba vychovávat dětského strávnicka k zásadám správné výživy a kultury stolování, neboť tyto základy, tak důležité pro zdraví jedince, si nese sebou po celý život. Je to někdy boj s větrnými mlýny, ale správnou formou a podáním je možné dosáhnout úspěchu. Strávnicki určitě ocení různé doprovodné akce a zpestření, které jsou zaměstnanci zařízení školního stravování, i nad rámec svých pracovních povinností, ochotni nabídnout. Dodává to přidanou hodnotu nejenom zařízení školního stravování, ale při zdárnou a úspěšnou spolupráci s vedením organizace, pod kterou tato zařízení spadají. Důležitá je i spolupráce s nadřízenými orgány. Toto vše je práce navíc, která mnohdy nebývá oceněna, protože nedostatek finančních prostředků v resortu školství je v poslední době palčivé téma.

Rozhodně by bylo důležité, aby byla opora v legislativě a prostředky získané z doplňkové činnosti zůstaly v pravomoci vedoucích zařízení školního stravování, který by měl vliv na rozdělení těchto financí. Dalším důležitým faktorem je ochota a spolupráce zaměstnanců, protože mnohdy doplňková činnost ztroskotá právě na lidském faktoru. Provozování doplňkové činnosti, přináší nejenom finanční prostředky, ale i dřinu navíc, a ne vždy se vše setká s oceněním a úspěchem. Pořádání plesů, rautů a různých akcí, pečení koláčů, přípravu svačin, baget, obložených mís a jiných aktivit, pořádaných nad rámec svých povinností, vyžaduje mnoho úsilí, ale i kreativního ducha.

Vedoucí pracovník zařízení školního stravování by měl znát nejenom hygienické předpisy a správně sestavit jídelní lístky, které musí odpovídat předepsané legislativě, ale si osvojit i manažerské schopnosti, aby dokázal

vhodným způsobem inspirovat své zaměstnance. Zavedení doplňkové činnosti do zařízení vyžaduje znalost vhodné strategie jak motivovat zaměstnance a zabezpečit pro ně patřičné ohodnocení. Práce s lidmi je zajímavá, ale i náročná. Dosáhnout vytýčeného cíle někdy vyžaduje hodně sebeovládání a úsilí. Člověk, který je přesvědčen o správnosti svého jednání, dokáže svým odhodláním přimět k tomu i své podřízené. Vždy to byla, je a bude práce s lidmi, a ta je náročná.

Vzhledem k tomu, že v dnešní době není dostupný žádný metodický materiál na provozování doplňkové činnosti, vidím tuto práci, jako možné vodítko pro ředitele škol a školských zařízení na zahájení této činnosti.

Na závěr si dovoluji uvést citát:

„Setkávám se s vámi, manažery a lídry firem denně. Dobře vím, že navzdory všeobecnému očekávání v naší ekonomice působí v drtivé většině slušní a schopní lidé. Ba co víc: ve světě podnikání vidím daleko více lidí schopných a ochotných přispět pozitivní vývojové změně než ve světě politiků celostátní úrovni. Je to stejně smutné jako nadějně. Smutné proto, že „podnik“ Česká republika potřebuje vitalizaci podstatně více než průměrná česká firma. Nadějně proto, že se požadavky na vitalitu společenského systému mají odkud šířit.“

Jiří Plamínek: Vedení lidí, týmů a firem

8 Seznam tabulek a grafů, zkratky

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Počet dětí ve školách dle statistického šetření Ústavu pro informace ve vzdělávání školní rok 2005/2006 až 2011/2012

Tabulka č. 2: Školní stravování Výroční zprávy Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy

Tabulka č. 3: Počet dětí statistika Brno školní rok 2005/2006 až 2009/2010

Tabulka č. 4: Statistika počtu stravovaných město Brno školní rok 2005/2006 až 2010/2011

Tabulka č. 5: Složení obyvatelstva dle Českého statistického úřadu rok 2007 až 2010

Seznam grafů:

Graf č. 1: Počet dětí dle statistiky školní rok 2005/2006 až 2011/2012

Graf č. 2: Školní stravování – Výroční zprávy MŠMT školní rok 2005/2006 až 2010/2011

Graf č. 3: Statistika počtu dětí Brno školní rok 2005/2006 až 2009/2010

Graf č. 4: Statistika počtu stravovaných město Brno školní rok 2005/2006 až 2010/2011

Graf č. 5: Věkové složení obyvatelstva v roce 2010

Seznam zkratk:

ČNR – česká národní rada

ČR – Česká republika

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NIV – neinvestiční výdaje

IČO – identifikační číslo organizace

DČ – doplňková činnost

FÚ – finanční úřad

Sb. – sbírky

MŠ – mateřská škola

ZŠ – základní škola

SŠ – střední škola

ZŠS – zařízení školního stravování

ŠJ – školní jídelna

Č. – číslo

ČJ – číslo jednací

ES – Evropské společenství

HACCP – systém kritických bodů „Hazard Analysis and Critical Control Points“

9 Seznam použité literatury

1. Jiří Plamínek, *Vedení lidí, týmů a firem*, Grada, 2008, ISBN 978-80-247-2448
2. ŠÍLOVÁ, L. *Školní jídelny 21. století přežití nebo potřebná služba*. Brno 2011. Bakalářská práce. Pedagogická fakulta, Katedra didaktických technologií, Masarykova univerzita Brno.
3. ŠULCOVÁ, E. Jaká hospodářsko-právní forma školní jídelny? Malý výlet do historie, která dosud tak zcela historii není. *Zpravodaj školního stravování*. 1/1993-1994. s. 6.
4. *Zdravý kořínek. Historie a současnost školních jídelen*. [online] [cit. leden 2012] <<http://www.zdravykorinek.cz>>.
5. PODROUŽEK, J. Školní stravování v ČR. *Zpravodaj školního stravování*. 1/1989-1990. s. 2, 3.
6. VĚŘÍŠOVÁ, L. Školní stravování v současných podmínkách. *Zpravodaj školního stravování*. 1/1991-1992. s. 1, 2.
7. MŠMT. *Výroční zpráva MŠMT 1995-96*. [online] [cit. leden 2012] <<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocni-zpravy>>.
8. VĚŘÍŠOVÁ, L. Poznámky a vysvětlivky k některým ustanovením vyhlášky o školním stravování MŠMT ČR č. 48/93 Sb. *Zpravodaj školního stravování*. 3/1992-1993 s. 8 až 18.
9. Poradce s.r.o. *Účtová osnova*. [online] [cit. leden 2012] <<http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=43679#p1>>.
10. Orientační ukazatele počtu pracovníků školní jídelny. *Zpravodaj školního stravování*. 3/1992-1993. s. 16, 17.
11. MVČR. *Nářízení vlády o platových poměrech zaměstnanců rozpočtových a některých dalších organizací*. [online] [cit. leden 2012] <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1992/sb053-92.pdf>>.
12. MVČR. *Zákon ČNR č.564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství*. [online] [cit. leden 2012] <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1990/sb091-90.pdf>>.
13. SLAVÍKOVÁ, E. *Rozpis finančních prostředků regionálního školství na rok 1995*. Školský úřad Brno, Křížová 22. Brno, květen 1995.
14. Veřejná správa. *Reforma veřejné správy*. [online] [cit. únor 2012]. <<http://verejna-sprava.blogspot.com/2011/05/21-reforma-verejne-spravy-v-cr.html>>.

15. Jídelny.cz. Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). [online] [cit. únor 2012].
<http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=632>.
16. ÚplnéZnění.cz. Zákon 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. [online] [cit. únor 2012]. <<http://www.uplnezneni.cz/zakon/250-2000-sb-o-rozpocetovych-pravidlech-uzemnich-rozpocetu/>>.
17. ÚplnéZnění.cz. Zákon 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). [online] [cit. únor 2012]. <<http://www.uplnezneni.cz/zakon/455-1991-sb-o-zivnostenskem-podnikani-zivnostensky-zakon/>>.
18. Jídelny.cz. Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). [online] [cit. únor 2012].
<http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=632>.
19. Jídelny.cz. Vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování. [online] [cit. únor 2012].
<http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=633>.
20. Jídelny.cz. Vyhláška č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky. [online] [cit. únor 2012].
<http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=443>.
21. Jídelny.cz. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. [online] [cit. únor 2012].
<http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=626>.
22. Jídelny.cz. Vyhláška č. 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby. [online] [cit. únor 2012]. <http://www.jidelny.cz/pravo_show.aspx?id=375>.
23. MŠMT. Výroční zprávy MŠMT. [online] [cit. prosinec 2011]
<<http://www.msmt.cz/dokumenty/vyrocnizpravy>>.
24. ÚIV. Tematicky zaměřené statistiky a podkladová data. [online] [cit. prosinec 2011]
<<http://www.uiv.cz/clanek/445/1803>>.
25. Brno odbor školství mládeže a tělovýchovy. Výroční zpráva za školní rok 2009/2010. [online] [cit. prosinec 2011]
<http://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OSMT/dokumenty/Vyrocnizprava__2009_10.pdf>.

10 Přílohy

Příloha č. 1 - Zařízení školního stravování bez doplňkové činnosti (dotazník)

Příloha č. 2 - Zařízení školního stravování s doplňkovou činností (dotazník)

Příloha č. 3 - Vzor směrnice na provozování doplňkové činnosti